

PATVIRTINTA
Asociacijos
Klaipėdos miesto integruotų investicijų
teritorijos vietos veiklos grupės
visuotinio narių susirinkimo protokolu
2024 m. gegužės 10 d. Nr. 2

**Bendrai finansuojama
Europos Sąjungos**

ORIGINALAS

Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija

Klaipėda, 2023 m.

KLAIPĖDOS MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

IVADAS

Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija (toliau - Strategija) parengta įgyvendinant ES lėšomis bendrai finansuojamą projektą Nr. 11-001-T-0005 "Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategijos parengimas". Strategija rengta vadovaujantis 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos uždaviniais: 4.7 uždaviniu „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ bei 4.9 uždaviniu „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“ bei atsižvelgiant į 2022-2030 m. Klaipėdos regiono plėtros planą ir Klaipėdos miesto savivaldybės 2021-2030 m. strateginį plėtros planą.

Strategija atitinka 2022-2030 m. Klaipėdos regiono plėtros plano tikslus ir uždavinius: 1 tikslą "Didinti regiono ekonominį ir turistinį patrauklumą" bei jo 1.1 uždavinį "Paskatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių ekonomikos šakų pritraukimą į regioną" ir 4 tikslą "Gerinti švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumą, paslaugų įvairovę bei kokybę" bei jo 4.2 uždavinį "Plėsti socialinių paslaugų spektrą ir pagerinti paslaugų prieinamumą bei kokybę".

Strategijoje suformuluotas tikslas "Skatinti Klaipėdos miesto gyventojų, ypač jaučiančių socialinę atskirtį, aktyvią įtrauktį į socialinį bei ekonominį gyvenimą" ir trys uždaviniai, nukreipti į socialinių paslaugų plėtrą, gyventojų verslumo ugdymą ir pagalbą tikslinių grupių asmenų integracijai į darbo rinką bei į inovatyvaus socialinio verslo plėtrą.

Į pagal Strategiją įgyvendinamus 14-ką bendruomenės inicijuotus vietos plėtros projektus (toliau - BIVP projektai) planuojama įtraukti ne mažiau kaip 355 dalyvius.

Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija orientuota į žemiau nurodytas tikslines grupes:

neįgaliuosius (įskaitant vaikus) ir jų šeimų narius;

krizę dėl ligos patiriančius asmenis ir jų šeimų narius;

senyvo amžiaus gyventojus ir jų šeimų narius;

priklausomybės ligomis sergančius asmenis ir jų šeimų narius;

mažiau galimybių turintį jaunimą;

migrantus (pavyzdžiui, asmenis, pasitraukusius iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos pradėtų karinių veiksmų);

socialinę riziką patiriančiose šeimose augančius vaikus;

bedarbius;

ekonomiškai neaktyvius asmenis;

verslą norinčius pradėti asmenis bei jauno verslo subjektus;

nepalankioje padėtyje dėl neišplėtotų paslaugų esančias šeimas ir asmenis.

**VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS
PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS**

TERITORIJA
<p>Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupės (toliau – Asociacija) veiklos teritorija 2021-2027 m. ES fondų investicijų programos įgyvendinimo laikotarpiu yra visa Klaipėdos miesto savivaldybės teritorija. <i>(Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupės įstatų, patvirtintų Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupės visuotinio susirinkimo 2022 m. lapkričio 29 d. protokolo Nr. 4., 6.2 papunktis.)</i> Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija įgyvendinama visoje Klaipėdos miesto teritorijoje.</p>
<p>Klaipėda – trečias didžiausias miestas Lietuvoje, išsikūręs Baltijos jūros pakrantėje, šalies vakaruose. Miestas yra regioninis verslo, mokslo, kultūros, turizmo ir administracijos centras. Istoriskai, Klaipėda buvo itin svarbus tranzitinis taškas, kur susijungė keliai iš Šiaurės, Pietų, Rytų ir Vakarų. Tokia miesto svarba išlikusi ligi šiol, nes Klaipėda yra vienintelis Lietuvos uostamiestis. Klaipėda turi universałą giliavandeni, neužšalantį uostą, kuris suteikia miestui svarbiausio bei didžiausio Lietuvos transporto mazgo, jungiančio jūros, sausumos bei geležinkelio maršrutus, vaidmenį. Miesto plotas yra 110 km². 2015 m. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimu (Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimas Nr. T2-29 „Dėl Klaipėdos miesto rajonų schemos patvirtinimo“) buvo suformuota 13 miesto rajonų su 126 mikrorajonais (kvartalais). Susipažinti su Klaipėdos miesto rajonų schema galima čia - https://www.klaipeda.lt/data/wfiles/file18230.pdf.</p>
GYVENTOJAI
<p>Klaipėdoje 2023 m. pradžioje gyveno 156 745 gyventojai. Palyginti su 2011 m. surašymo duomenimis, Klaipėdos miesto savivaldybės gyventojų skaičius sumažėjo 3,5 procentais. Kiekvienais metais Klaipėdos miesto gyventojų skaičius mažėjo, tačiau 2020 m. jis ėmė didėti. Palyginti su 2019 m. pradžia, 2023 m. pradžioje gyventojų skaičius Klaipėdos mieste padidėjo beveik 6 proc. Vilniaus miesto gyventojų skaičius 2019-2023 m. laikotarpiu (vertinant metų pradžios duomenis) didėjo šiek tiek daugiau (6,3 proc.), Kauno miesto – mažiau (5,6 proc.).</p>
<p>Gyventojų skaičiaus kitimo pagrindiniai įtakos veiksniai: 1) natūralus gyventojų prieaugis; 2) tarptautinė ir vidaus migracija.</p>
<p>Natūrali gyventojų kaita (toliau – NGK) Klaipėdos mieste 2018-2022 metais buvo neigiama (svyravo nuo -260 iki -1 093), ir ypatingai pablogėjo 2020 m. (palyginti su 2019 m., NGK pablogėjo 2,3 karto nuo -370 iki -861). Tuo metu pasaulyje ir šalyje siautė COVID-19 pandemija, dėl kurios padidėjo gyventojų mirtingumas. Mirusiųjų skaičius Klaipėdos mieste didėjo kiekvienais metais, bet, palyginti su 2019 m., 2020 m. mirtingumas padidėjo 288 asmenimis, 2021 m. – 474 asmenimis. Be to, šeimos vaikų planavimą atidėjo vėlesniems laikotarpiams. Gimusiųjų skaičius Klaipėdos mieste mažėjo kiekvienais metais, bet ypatingai sumažėjo 2022 m., kai palyginus su 2021 m., mieste gimė 155 kūdikiais mažiau (žr. prieduose pateiktą 1 pav.). Taigi, gyventojų skaičius Klaipėdos mieste didėjo ne dėl natūralaus gyventojų prieaugio.</p>
<p>Dėl COVID-19 pandemijos dalis tautiečių, dirbančių užsienyje, grįžo į Lietuvą, taip pat ir į Klaipėdos miestą. O dėl 2022 m. prasidėjusio Rusijos karo su Ukraina į Lietuvą atvyko nemaža dalis karo pabėgėlių. Todėl tarptautinės neto migracijos rodiklis 2018-2022 m. laikotarpiu Klaipėdos mieste padidėjo net 265 kartus (nuo +27 asmenų 2018 m. iki +7 157 asmenų 2022 m.). Tai lėmė teigiamą bendrą migracijos neto rodiklį 2019-2022 m. laikotarpiu, kuris 2022 m. siekė +5 854. Būtent teigiama tarptautinė neto migracija turėjo didžiausią įtaką gyventojų skaičiaus didėjimui mieste. Savo ruožtu, neto vidaus migracijos rodiklis buvo neigiamas (visais laikotarpiais, išskyrus 2019 m.) (žr. prieduose pateiktą 2 pav.). Pagrindinė to priežastis – „švytuoklinė“ migracija, būdinga Klaipėdai, kuomet dalis gyventojų gyvena žiedinėse arba netoli didžiųjų miestų esančiose savivaldybėse, tačiau dirba didmiesčiuose, kur didesnė kokybiškesnių ir geriau apmokamų darbo vietų pasiūla. Tą rodo ir teigiamas aplinkinių rajonų (Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav.) vidaus neto migracijos rodiklis.</p>
<p>Gyventojų skaičiumi Klaipėda yra 3,7 karto mažesnė už Vilniaus miestą ir beveik 2 kartus mažesnė už Kauno miestą. Tačiau Klaipėdos gyventojų tankis (1 599,4 gyv./ kv. km) yra didesnis negu sostinės (1 463,4 gyv./ kv. km), bet mažesnis negu Kauno miesto (1 929,1 gyv./ kv. km). 2023 m. pradžioje Klaipėdos mieste gyveno 8,0 proc. visų Lietuvos Respublikos gyventojų, gyvenančių miestų teritorijose.</p>
<p>Gyventojų ir būstų surašymo 2021 m. duomenimis, Klaipėdos miesto devyniuose (iš 77) kvadratinuose kilometruose gyventojų skaičius buvo didesnis negu 5 000 gyventojų/ 1 kv./km., o 2-uose iš jų, gyventojų skaičius viršijo 10 000 gyventojų/1 kv. /km tankį (žr. prieduose pateiktą 3 pav.). Tankiausiai apgyvendinta ir labiausiai urbanizuota miesto teritorija (joje gyvena 15 362 gyventojai / 1 kv./km) yra pietinėje miesto dalyje tarp Smiltėlės, Laukininkų, Mogiliovo ir Bandužių gatvių (Laukininkų ir Bandužių kvartalų sankirta).</p>

<p>Tikslinės Klaipėdos miesto gyventojų grupės, į kurias orientuota Strategija: 1) vyresnio amžiaus asmenys (senjorai); 2) mažiau galimybių turintis jaunimas; 3) bedarbiai ir ekonomiškai neaktyvūs asmenys; 4) asmenys, patiriantys skurdą ar gaunantys mažas pajamas; 5) socialinę riziką patiriančios šeimos, jose augantys vaikai; 6) asmenys su negalia (tiek vaikai, tiek suaugę asmenys) ir jų artimieji; 7) asmenys su psichikos ir/ ar intelekto negalia ir jų artimieji; 8) migrantai, karo pabėgėliai, kitataučiai; 9) nepalankioje padėtyje dėl trūkstančių paslaugų esančios šeimos ir jose augantys vaikai; 9) onkologinėmis ir kitomis sunkiomis ligomis sergantys asmenys ir jų artimieji bei kiti socialinę atskirtį patiriantys asmenys.</p>
<p>Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Klaipėda – antras jauniausias miestas Lietuvoje (2023 m. pradžioje 0-15 metų amžiaus klaipėdiečiai sudarė net 17,6 proc. visų miesto gyventojų, (žr. prieduose pateiktą 4 pav.). Tokia gyventojų sudėtis sudaro puikią galimybę miestui vystyti talentus ir ateityje darbo rinką papildyti kokybiška darbo jėga. Jauniausiais Klaipėdos miesto kvartalais galima vadinti Šiaurinėje miesto dalyje Danės upės abejose pusėse išsidėsčiusius Didžiojo Tauralaukio dvaro ir Dvaro slėnio kvartalus, kuriuose vidutinis gyventojų amžius yra mažesnis negu 35 metai. Vaikų dalis bendroje gyventojų amžiaus struktūroje Klaipėdos mieste penkerių metų laikotarpiu mažai keitėsi (2019 m. pradžioje siekė 17,4 proc.).</p>
<p>Darbingo amžiaus asmenys 2023 m. pradžioje sudarė mažiausią procentinę dalį (60,3 proc.) iš visų trijų didžiųjų miestų (Vilniaus mieste – 63 proc., Kauno mieste – 60,7 proc.), ir per penkerius metus taip pat keitėsi nedaug (2019 m. pradžioje siekė 60,1 proc.).</p>
<p>Vyresnių nei 65 metų amžiaus Klaipėdos miesto gyventojų dalis (22,1 proc.) buvo didesnė, nei Vilniaus mieste (18,5 proc.). Tai lėmė, kad demografinės senatvės koeficientas (pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) 2022 m. Klaipėdos mieste (124) buvo prastesnis, nei sostinėje (98), tačiau geresnis, nei Kauno mieste (137) ar vidutiniškai Lietuvoje (134). Klaipėdos mieste, priešingai nei Kaune, demografinės senatvės koeficientas, palyginti su 2018 m. pradžia, pablogėjo 5 asmenimis (žr. priede pateiktą 5 pav.). Bendras Klaipėdos miesto gyventojų medianinis amžius 2022 m. pradžioje siekė 43 metus (kaip ir Kauno mieste), ir buvo 3-mis metais didesnis, nei sostinėje bei 1-ais metais mažesnis, nei vidutiniškai šalyje. Per penkerius metus medianinis gyventojų amžius Klaipėdos mieste padidėjo 1-neriais metais. Taigi, gyventojai Klaipėdos mieste senėja, ir vienos iš tikslinių grupių (vyresnio amžiaus asmenų) populiacija didėja ir didės ateityje.</p>
<p>2023 m. pradžioje Klaipėdos mieste gyveno 23 012 jaunų asmenų (14-29 metų amžiaus). Jaunimo dalis Klaipėdos mieste (14,7 proc.) buvo mažesnė, nei Vilniuje (15,2 proc.) ir Kaune (15,7 proc.). Per penkerius metus jaunų asmenų skaičius Klaipėdoje sumažėjo 6,6 proc. (atitiko bendrąsias šalies tendencijas). <u>Niekur nedirbančio, niekur nesimokančio jaunimo</u> statistiką savivaldybių lygmeniu pateikia Jaunimo reikalų agentūra. Pastarosios duomenimis, 2021 m. I ketvirtį Klaipėdos mieste buvo registruoti 44 NEET jaunuoliai (sudarė 0,19 proc. jaunų asmenų skaičiaus). Kaune NEET jaunuolių dalis siekė 0,16 proc., tad buvo mažesnė, nei Klaipėdoje (Vilniaus m. duomenys nebuvo teikiami). Taigi, jaunimo problematika Klaipėdos miestui yra aktuali.</p>
<p>2022 m. pabaigoje Klaipėdos Užimtumo tarnyboje buvo registruoti 7 463 <u>bedarbiai</u> (palyginti su 2018 m. pabaiga, bedarbių skaičius padidėjo 1 101 asmeniu). Užimtų gyventojų skaičius tuo pačiu laikotarpiu Klaipėdos mieste siekė 78,4 tūkst. asmenų, darbingo amžiaus – 94,6 tūkst. asmenų. Taigi, likusi gyventojų dalis (maždaug apie 8,7 tūkst. asm. arba apie 9,2 proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus) yra <u>ekonomiškai neaktyvūs gyventojai</u>. Palyginus su kitais dviem didžiais miestais, pastebima, kad Klaipėdos miesto ekonomiškai neaktyvių gyventojų dalis yra 2 ar 3 kartus didesnė (Vilniuje tokių gyventojų priskaičiuojama 8,5 tūkst. asm. arba 2,3 proc., Kaune – 9,0 tūkst. asm. arba 4,9 proc., žr. prieduose pateiktą 6 pav.). Ekonomiškai neaktyviems gyventojams priskiriami: dienines mokymo įstaigas lankantys nedirbantys moksleiviai ir studentai (pastarieji, jei aktyviai neieško darbo), nedirbantys pensininkai, visiškai netekę darbingumo darbingo amžiaus neįgalieji, dėl tam tikrų priežasčių nedirbantys darbingo amžiaus darbingi asmenys (pavyzdžiui, namų šeimininkės, kaliniai, rentininkai) ir kai kurie kiti asmenys. Užimtumo tarnybos Klaipėdos skyriuje iš 7 463 registruotų bedarbių 3 936 asm. – moterys (52,8 proc.) ir 697 asmenys – ilgalaikiai bedarbiai (9,3 proc.). Jaunimo (16-29 m. amžiaus) bedarbių skaičius siekė 1 507 asmenis. Jaunimo nedarbo lygis Klaipėdos mieste 2022 m. atitiko bendrąsias miesto nedarbo lygio tendencijas (siekė 7,9 proc.). Didesnė problema – vyresnių, nei 50 metų asmenų užimtumas. Šios amžiaus grupės bedarbių skaičius 2022 m. Klaipėdoje siekė 2570 asmenų arba 21,2 proc. nuo bendro 51-64 m. gyventojų skaičiaus.</p>
<p>Nors didžiuosiuose šalies miestuose gyventojų, gyvenančių ties ar žemiau skurdo rizikos lygio riba, dalis yra mažesnė, nei vidutiniškai šalyje, tačiau Klaipėdos miesto skurdo rizikos lygio rodiklis (19,3 proc.) viršijo Vilniaus (12,6 proc.) ir Kauno (11,2 proc.) miestų rodiklius. Tai reiškia, kad maždaug 30 tūkst. Klaipėdos miesto gyventojų gyvena <u>ties arba žemiau skurdo lygio riba</u> arba gauna labai mažas pajamas.</p>
<p>Vadovaujantis Klaipėdos miesto savivaldybės socialinių paslaugų 2023 metų planu (toliau – Klaipėdos SP planas 2023), 2022 m. Klaipėdos mieste gyveno 407 <u>socialinę riziką patiriančios šeimos</u> (11 šeimų daugiau, palyginti su 2018 m.), kuriuose augo 718 <u>vaikų</u> (13 vaikų mažiau, palyginti su 2018 m.).</p>

Pagal Klaipėdos SP planą 2023, 2022 m. Klaipėdos mieste gyveno 5 982 darbingo amžiaus asmenys su negalia (sudarė 6,3 proc. visų darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus) ir 920 vaikų su negalia (sudarė 3,3 proc. visų miesto vaikų skaičiaus), o taip pat 8 632 senyvo amžiaus asmenys, kuriems nustatytas specialiųjų poreikių lygis (sudarė beveik ketvirtadalį pensinio amžiaus gyventojų skaičiaus). Iš viso Klaipėdos mieste 2022 m. gyveno 15 534 asmenys su negalia, t.y. beveik dešimtadalis miesto gyventojų. Palyginti su 2018 m., asmenų su negalia skaičius padidėjo 759 asmenimis. 2018 m. mieste gyveno 14 775 asmenys su negalia (5,1 proc. mažiau, nei 2022 m.). Atskirose amžiaus grupėse asmenų su negalia skaičius kito nevienodai. Darbingo amžiaus asmenų su negalia skaičius, 2022 m. palyginti su 2018 m., sumažėjo 20,3 proc., vaikų su negalia – sumažėjo 10,6 proc., senyvo amžiaus asmenų, kuriems nustatytas specialiųjų poreikių lygis – padidėjo 34,0 proc. (žr. prieduose pateiktą 7 pav.). Taigi, aktualiausias socialinės paslaugos Klaipėdos mieste – vyresnio amžiaus asmenims su spec. poreikiais.

Vadovaujantis Klaipėdos regiono perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų žemėlapiu projektu, 2020 m. Klaipėdos mieste registruoti 1 176 asmenys, turintys psichikos ir (ar) intelekto negalią (974 – turintys psichikos negalią, 202 – turintys intelekto negalią). Tai sudarė 0,77 proc. visų Klaipėdos miesto gyventojų (2020 m. pabaigos duomenimis). Tik Vilniaus mieste buvo mažesnė asmenų, turinčių psichikos ir (ar) intelekto negalią, dalis (siekė 0,63 proc.). Kauno mieste ji buvo panaši (siekė 0,79 proc.). Nors pakankamai reikšminga dalis (maždaug 40 proc.) asmenų, turinčių psichikos ir/ ar intelekto negalią, gauna įvairiapusę socialinę pagalbą Klaipėdos mieste (kai Vilniaus mieste socialinę pagalbą gauna 27 proc., Kauno mieste – apie 20 proc.), tačiau 691 asmuo (arba beveik 60 proc.), turintys psichikos ir (ar) intelekto negalią, mieste vis dar nesinaudoja jokiais socialinės priežiūros ar socialinės globos paslaugomis.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, prasidėjus Rusijos kartui su Ukraina (nuo 2022 m. vasario 24 d.), į Lietuvą atvyko 78,3 tūkst. karo pabėgėlių iš Ukrainos (iki 2023 m. birželio mėn. pabaigos). Klaipėdos migracijos departamente tuo pačiu laikotarpiu užsiregistravo 5 378 ukrainiečiai, iš jų 1 551 arba 21,4 proc. vaikų (0-17 m. amžiaus). Iš viso 2023 m. pradžioje Klaipėdos mieste gyveno 17 429 užsieniečiai (arba 11,1 proc. visų Klaipėdos miesto gyventojų skaičiaus). Tai pakankamai reikšminga dalis. Palyginimui, Vilniaus mieste gyvenantys užsieniečiai sudaro 9,9 proc., Kauno mieste – 5,6 proc. gyventojų skaičiaus.

Higienos instituto duomenimis, 2022 m. onkologinėmis ligomis sirgo 17 516 Klaipėdoje registruotų gyventojų (arba maždaug 11 proc. visų miesto gyventojų). Klaipėdos m. gyventojų sergamumas onkologinėmis ligomis, palyginti su šalies vidurkiu, Kauno ir Vilniaus miestais, buvo didesnis (2022 m. 1000-iai Klaipėdos m. gyv. teko 113,4 sergantys asmenys, Kauno m. – 112,9 asm., Vilniaus m. – 108,3 asm., vidutiniškai šalyje – 97,4 asm., žr. prieduose pateiktą 8 pav.). Palyginti su 2018 m., Klaipėdos mieste, kaip ir visoje šalyje, sergamumas onkologinėmis ligomis, išaugo.

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ
<p>1. Demografinė padėtis. Demografinės padėties analizė pateikta skyriaus „Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis“ poskyryje „Gyventojai“. Analizė parodė, kad gyventojų skaičius Klaipėdos mieste per pastaruosius penkerius metus išaugo. Tam įtakos turėjo teigiama ir ženkliai padidėjusi neto tarptautinė migracija, kurią lėmė tiek dėl pandemijos 2020-2021 m. grįžę iš užsienio šalių tautiečiai, tiek karo pabėgėliai iš Ukrainos. Natūrali gyventojų kaita ir neto vidaus migracija darė neigiamą įtaką gyventojų skaičiaus augimui. Klaipėdai būdinga „švytuoklinė“ migracija. Gimusiųjų skaičius uostamiestyje per pastaruosius penkerius metus sumažėjo, mirusiųjų – padidėjo. Klaipėda – antras jauniausias miestas šalyje pagal vaikų skaičių. Bet jaunimo (14-29 m. amžiaus) dalis jau mažesnė, nei Vilniuje ir Kaune. Prie šio fakto prisideda jaunų asmenų noras studijuoti, dirbti ir gyventi sostinėje ar užsienio šalyse. Vyresnio amžiaus asmenų dalis taip pat reikšminga ir didėjanti, pati visuomenė – senėjanti (tą rodo tiek augantis medianinis gyventojų amžius, tiek demografinės senatvės koeficientas).</p>
<p>2. Ekonominė aplinka. Klaipėda yra administracinis regiono centras, trečias pagal dydį šalies miestas, pirmasis miestas tarp Baltijos šalių, įsisteigęs laisvąją ekonominę zoną (toliau – LEZ) 2002 metais. Klaipėdos LEZ užima 412 ha plotą, įsikūrusi strategiškai patogioje miesto vietoje, greta pagrindinio šalies magistralinio kelio A1 (Vilnius-Klaipėda). Be Klaipėdos LEZ, mieste veikia dar keletas patrauklių verslo ir/ ar pramoninių zonų ar būdų, kur galima investuoti: Klaipėdos jūrų uoste, „Memelio“ miesto teritorijoje, pertvarkant senų biurų infrastruktūrą ir verčiant juos moderniais, ekonomiškais biurų pastatais ar bendradarbiystės erdvėmis, laisvuose klypuose miesto teritorijoje, VPA logistics Baltijos Logistikos centre, VMG pramonės ir verslo parke ir kt.</p>
<p>Klaipėdos miestas yra strategiškai patrauklus investicijoms, svarbių strateginių objektų vystymui ir verslo plėtrai dėl unikalios <i>geografinės padėties</i> – universalus transporto mazgas leidžia miestą greitai ir patogiai pasiekti sausumos, vandens ir oro keliais.</p>
<p>Šie privalumai lemia, kad Klaipėda pagal ekonominius rodiklius yra regiono ir visos vakarų Lietuvos lyderė. Ekonominę situaciją atspindinčių rodiklių visuma rodo, kad Klaipėdos mieste investicinė situacija, net ir pandemijos laikotarpiu, išliko stabili ir gerėjo.</p>
<p>Klaipėdos miesto <i>tiesioginės užsienio investicijos</i> (toliau – TUI) 2021 m. pabaigoje siekė 1,449 mlrd. EUR ir sudarė 5,3 proc. šalies TUI. 2017 m. pabaigoje Klaipėdos miesto TUI dalis siekė 5,7 proc. Per 2017-2021 m. Klaipėdos miesto TUI padidėjo 55 proc. Klaipėdos miesto TUI, tenkančių 1 gyventojui, dydis 2021 m. buvo trečias šalyje (po sostinės ir Mažeikių r. sav.) ir siekė 9 523 EUR/gyv. Visu nagrinėjamu laikotarpiu TUI 1 gyv. dydis Klaipėdos mieste atitiko bendrąsias šalies tendencijas. Per penkerius metus TUI dydis 1 gyv. Klaipėdos mieste padidėjo 51,7 proc., sparčiau nei Kauno mieste (4,2 proc.), tačiau lėčiau, nei sostinėje (71,6 proc.) ir vidutiniškai šalyje (65,9 proc.) (žr. prieduose pateiktą 9 pav.).</p>
<p><i>Materialinės investicijos</i> (toliau – MI), tenkančios 1 gyventojui, 2021 m. Klaipėdos mieste siekė 4 349 EUR ir buvo 6-os šalyje (didesnį rodiklį turėjo Vilniaus m., Neringos, Kauno r., Vilniaus r., Jonavos r. savivaldybės). Tarp šalies didžiųjų miestų Klaipėda pagal šį rodiklį – antra. 2017-2021 m. MI, tenkančių 1 gyv., dydis Klaipėdos m. sav. išaugo 23,3 proc., lėčiau nei vidutiniškai šalyje, Kauno ir Vilniaus miestuose (atitinkamai 48,7 proc., 53,1 proc. ir 23,3 proc.) (žr. prieduose pateiktą 10 pav.).</p>
<p>Kadangi Klaipėdoje yra vienintelis jūrų uostas šalyje, tai ir materialinių investicijų struktūra 2021 m. (žr. prieduose pateiktą 1 lentelę) atspindi, jog mieste daugiausiai investuojama į transporto ir saugojimo sektorių – net 31,1 proc. visų MI. Antroje vietoje – kasybos ir karjerų eksploatavimo bei apdirbamosios gamybos sektorius (16,0 proc.), trečioje – nekilnojamojo turto operacijų sektorius (10,8 proc.). Šie sektoriai nepasižymi aukšta pridėtine verte. Į profesinės, mokslinės ir techninės veiklos bei informacijos ir ryšių sektorius kartu investuota tik 2,1 proc. visų MI. Klaipėdos miesto materialinių investicijų struktūra yra kitokia, nei sostinės, kur į aukštesnę pridėtinę vertę generuojančius sektorius investuota 8,2 proc. MI. Dėl šios priežasties <i>pridėtinė vertė 1 dirbančiajam</i> Klaipėdos mieste 2021 m. (33,1 EUR) atsiliko nuo Vilniaus m. rodiklio (40,1 EUR). Tačiau šalies mastu Klaipėdos miesto verslas generuoja didesnę pridėtinę vertę (šalies vidurkis – 32,5 EUR/ dirbančiajam) (žr. prieduose pateiktą 11 pav.). Pažymėtina, kad Klaipėda, atsižvelgiant į parengtą <i>Klaipėdos miesto ekonominės plėtros strategiją 2030</i>, yra pasirinkusi vystyti mėlynosios ekonomikos kryptis.</p>
<p>Klaipėdoje <i>veikiančių ūkio subjektų</i> skaičius išaugo nuo 5 443 (2019 m. pradžioje) iki 6 056 (2023 m. pradžioje) arba 11,3 proc. Tačiau šis padidėjimas buvo lėtesnis, nei bendras šalies (18,4 proc.), Vilniaus (15,7 proc.) ir Kauno (17,2 proc.) miestų veikiančių ūkio subjektų skaičiaus augimas. Verslumo lygis Klaipėdos mieste buvo aukštesnis nei šalies vidurkis (2023 m. pradžioje 1000-iui Klaipėdos miesto gyventojų teko 38 mažos ir vidutinės įmonės, šalyje – 35), tačiau atsiliko nuo Vilniaus ir Kauno miestų (atitinkamai 61 ir 45 įmonės) (žr. prieduose pateiktą 12 pav.).</p>

Klaipėdos mieste yra įsikūrusi *bendradarbystės erdvė* „Spiečius“, kurioje nemokamai teikiamas pradedantiems verslą skirtą paslaugų paketas („Spiečiai“ Lietuvoje yra įsikūrę 13-oje šalies miestų). Taip pat bendradarbystės arba „coworking“ erdvės Klaipėdoje yra siūlomos „Lighthouse“, Kultūros fabrike, Klaipėdos mokslo ir technologijų parke, TEMA galerijoje, Ievos Simonaitytės bibliotekoje, kai kuriose kavinėse, naujai įsikūrusiame ir greitai planuojamame atsidaryti „Tech Zity Klaipėda“ (buvusioje „Švyturio“ alaus gamykloje), kitur.

Po 2008 m. ekonominės ir socialinės krizės, kai ES bedarbių skaičius pasiekė ketvirtą ES populiacijos, imta ieškoti naujų, tvaresnių verslo sprendimų. Todėl šiandien socialinis verslas įgauna vis didesnę svarbą – kas ketvirta kompanija Europoje yra *socialinis verslas*, nes ES socialinį verslą pasirenko, kaip vieną iš pagrindinių įrankių kovoti su nedarbu, augančia socialine atskirtimi. Socialiniai verslai veikia siekdami visuomenei naudingų tikslų (socialinių, visuomeninių ar aplinkosauginių) ir nėra susikoncentravę vien į pelno maksimizavimą. Tokie verslai dažnai taiko novatoriškus principus kurdami produktus arba paslaugas ar organizuodami savo darbą bei gamybą. Jie taip pat dažnai įdarbina žmones iš labiausiai socialiai pažeidžiamų grupių, todėl ženkliai prisideda prie socialinės sanglaudos didinimo, naujų darbo vietų kūrimo ir socialinės nelygybės mažinimo.

Šiuo metu Inovacijų agentūros socialinio verslo platformoje yra užsiregistravę apie 130 socialinių verslų, veikiančių įvairiose srityse. Klaipėdos mieste registruoti 8 socialiniai verslai (apie 6 proc. visų šalies socialinių verslų), kurie veikia aplinkos ir tvarumo, integracijos ir užimtumo, pagalbos vaikams/ paaugliams ir šeimoms, pagalbos senjorams, pagalbos asmenims su negalia ir švietimo/ neformalaus ugdymo srityse. Klaipėdoje nėra nei vieno socialinio verslo, veikiančio kultūros/žmogaus teisių srityje. Kauno ir Vilniaus miestuose iš viso registruota po 11 socialinių verslų.

Bet kokio verslo plėtotei labai svarbu tinkami ir kokybiški žmogiškieji išteklių. *Darbo užmokestis (bruto)* Klaipėdos mieste 2023 m. I ketv. siekė 1 918,6 EUR, ir atsiliko nuo šalies vidurkio (1 947,9 EUR), Kauno miesto (1 998,7 EUR) bei Vilniaus miesto (2 259,2 EUR) (žr. prieduose pateiktą 13 pav.). Palyginti su 2019 m., visų trijų didžiųjų miestų ir šalies DU lygis išaugo 50-55 proc. lygyje. Kaip jau buvo nagrinėta Strategijos skyriaus „Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis“ poskyryje „Gyventojai“ ir 6 paveiksle (pateiktame prieduose), *nedarbo lygis* Klaipėdos mieste (7,9 proc.) buvo mažesnis, nei Vilniaus ir Kauno miestų (atitinkamai 8,2 proc. ir 9,3 proc.), tačiau ekonomiškai neaktyvių gyventojų dalis – didesnė (atitinkamai 9,2 proc., 2,3 proc. ir 4,9 proc.). Jaunimo, moterų nedarbo lygis atitiko bendrąsias nedarbo lygio tendencijas mieste, tačiau išskiriamas ganėtinai aukštas vyresnių nei 50-ties metų asmenų nedarbo lygis, kuris viršijo 20 proc. Tokia situacija atspindi tinkamos kvalifikacijos žmogiškųjų išteklių trūkumą, ypač tarp vyresnio (bet dar ne pensinio) amžiaus asmenų. Galima teigti, kad Klaipėdoje šioje amžiaus grupėje egzistuoja struktūrinis nedarbas, kai darbo jėgos pasiūlos struktūra neatitinka jos paklausos struktūros. Laisvų darbo vietų bedarbiai negali užimti, nes neturi reikiamos profesijos, kvalifikacijos. 2023 m. I ketv. Klaipėdos apskrityje paklausiausios specialistų ir tarnautojų profesijos: reklamos ir rinkodaros specialistai, administravimo ir vykdomieji sekretoriai, sandėliavimo tarnautojai, apskaitos ir buhalterijos darbuotojai, personalo ir profesinio orientavimo specialistai, pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokytojai, socialiniai darbuotojai, slaugos specialistai, fizioterapeutai. Paklausiausiai kvalifikuoti darbininkai: virėjai, pardavėjai, vamzdynų, metalinių konstrukcijų montuotojai, suvirintojai, vairuotojai, elektrikai, dažytojai, statybininkai.

Klaipėdos mieste veikia 8 aukštojo mokslo institucijos (Klaipėdos universitetas, LCC International University, Klaipėdos valstybinė kolegija, SMK aukštoji mokykla, Vilniaus Dailės akademijos Klaipėdos fakultetas, Lietuvos aukštoji jūrinyvystės mokykla, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Klaipėdos fakultetas, Lietuvos verslo kolegija), kuriose populiariausios inžinerijos, informacinių technologijų, kūrybinių industrijų, vadybos ir finansų, jūrinės inžinerijos kryptų studijos. Tačiau ribotai ruošiami pedagogai, medicinos personalas, o su logistika ir transportavimu susijusių kvalifikuotų specialistų ir darbuotojų Klaipėdoje trūksta nuolat (nes apie trečdalis įmonių veikia šioje srityje).

Klaipėdos miesto savivaldybė skatina jaunų asmenų užimtumą ir integraciją į darbo rinką – 2022 m. pirmą kartą Klaipėdos m. įgyvendinta Jaunimo vasaros užimtumo ir integracijos į darbo rinką programa, kurios metu subsidijuoti darbdaviai, kurie įdarbino jaunimą nuo 14 iki 19 m., besimokantį Savivaldybės teritorijoje esančiose ugdymo įstaigose.

Apibendrinant, Klaipėda yra Vakarų Lietuvos lyderė, vienintelis jūrų uostas šalyje, turintis ir oro uostą netoliese (Palangos sav.), išsidėstęs strategiškai palankioje šalies dalyje (šalia Baltijos jūros), tačiau nutolęs nuo sostinės. Klaipėdoje veikia laisva ekonominė zona, yra nemažai patrauklių verslo ir/ ar pramoninių zonų, kur galima investuoti. Pagal ekonomikos rodiklius Klaipėda atsilieka nuo Vilniaus miesto. Čia mažiau investuojama į aukštesnę pridėtinę vertę kuriančius verslus, bet net trečdalis investicijų nukreipta į transporto ir logistikos sektorių. Dažnu atveju Klaipėdos miestas lenkia Kauno miesto ekonominius rodiklius (pavyzdžiui, fiksuojamas didesnės TUI, MI, tenkančios vienam gyventojui, pridėtinė vertė, tenkanti vienam dirbančiajam). Tačiau verslumo lygis ir darbo užmokesčio lygis Klaipėdos mieste atsilieka nuo kitų dviejų šalies didmiesčių. Viena pagrindinių to priežasčių – struktūrinis nedarbas, kai darbo jėgos pasiūlos struktūra neatitinka jos paklausos struktūros. Klaipėdoje trūksta pedagogų, medicinos personalo, finansų bei transporto ir logistikos srities specialistų. Socialinis verslas Klaipėdoje, kaip ir visoje šalyje, nėra dar plačiai išplėtotas. Klaipėdos miesto savivaldybė skatina jaunų asmenų užimtumą ir integraciją į darbo rinką.

<p>3. Socialinės aplinkos analizės metu vertinama tikslinių grupių, apibrėžtų Strategijos skyriaus „Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis“ poskyryje „Gyventojai“, galimybės gauti kokybiškas, prieinamas ir patrauklias socialines kultūros, švietimo ir kitas viešąsias paslaugas.</p>
<p>3.1. Socialines paslaugas Klaipėdos mieste teikia Savivaldybės įsteigtos socialinių paslaugų įstaigos, organizacijos, iš kurių perkamos socialinės paslaugos, sudaromos finansavimo sutartys dėl socialinių paslaugų teikimo, ir nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO), kurių projektai iš dalies finansuojami ir iš Savivaldybės biudžeto.</p>
<p>2022 m. pabaigoje Klaipėdoje buvo registruotos 407 socialinę riziką patiriančios šeimos, kuriose augo 718 vaikų. Pagal Klaipėdos SP planą 2023, vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugas <u>socialinę riziką patiriančiose šeimose augantiems ar socialinių įgūdžių neturintiems vaikams</u> Klaipėdoje teikia 5 NVO bei 1 biudžetinė įstaiga (žr. 14 pav., pateiktą prieduose). Šiose organizacijose per 2022 m. paslaugos suteiktos 221-am socialinę riziką patiriančiam vaikui (nepilnai 31 proc. nuo bendro tokių vaikų skaičiaus). <u>Socialinę riziką patiriančioms šeimoms</u> (tuo pačiu ir vaikams) socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir/ar atkūrimo paslaugos teikiamos 1-oje biudžetinėje įstaigoje (žr. 14 pav., pateiktą prieduose), kur 2022 m. paslaugos suteiktos 574-ioms socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir 145-iems socialinę riziką patiriantiems asmenims. 2018 m. paslaugos buvo suteiktos 107 vaikams ir 475 šeimoms, patiriančioms socialinę riziką.</p>
<p>2022 m. apie 30 tūkst. klaipėdiečių gyveno ties arba žemiau skurdo rizikos lygio. Dalis jų – benamiai, elgetaujantys, valkataujantys ar iš dalies visai gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu netekę asmenys, kitaip – <u>socialinę riziką patiriantys asmenys</u>. Tokiems asmenims laikino apnakvindinimo, apgyvendinimo, socialinės-darbinės rehabilitacijos, dvasinės pagalbos paslaugos Klaipėdos mieste teikiamos 2 įstaigose ir organizacijose (žr. 14 pav., pateiktą prieduose). Per 2022 m. buvo suteiktos laikino apnakvimo paslaugos 337 asmenims, apgyvendinimo nakvynės namuose paslaugos – 147 asmenims (iš viso 484 asmenims). 2018 m. buvo suteiktos laikino apnakvindinimo paslaugos 223 asmenims, apgyvendinimo paslaugos – 217 asmenų, iš viso 440-čiai asmenų, kurie patiria socialinę riziką.</p>
<p>Dažniausiai vaikų, suaugusių asmenų ir šeimų priskyrimą socialinės rizikos grupei lemia tokie veiksniai, kaip alkoholio, narkotikų ir kitų medžiagų vartojimas, psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta. Vadovaujantis Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro (toliau – Klaipėdos VSB) atlikta Klaipėdos miesto savivaldybės suaugusiųjų gyvenimo tyrimo analize (2022 m.), Klaipėdos m. asmenų, turinčių priklausomybes ar pasižyminčių rizikingu elgesiu, dalis 2018-2022 m. padidėjo ar nepakito. Pagal tyrimo rezultatus, tabako gaminius kasdien rūkė 14,8 proc. apklaustų klaipėdiečių (2018 m. tokių asmenų buvo 9 proc.), elektronines cigaretes – 7,4 proc. tiriamųjų (2018 m. – 1 proc.), kasdien alkoholinius gėrimus naudojo 0,5 proc. apklaustųjų (2018 m. tokių asmenų nebuvo), per pastaruosius 12 mėn. bent kartą narkotikų ar psichotropinių medžiagų be gydytojo paskyrimo vartojo 4,5 proc. klaipėdiečių (2018 m. – 3,8 proc.). Tyrimo rezultatai rodo, kad bent kartą per pastaruosius 12 mėn. alkoholio vartojo absoliuti dauguma tiriamųjų – 85,3 proc. (ištraukos iš atlikto tyrimo pateiktos prieduose esančiame 15 pav.).</p>
<p>Pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis, Klaipėdos mieste nuo smurto artimoje aplinkoje 2022 m. nukentėjo 247 asmenys, iš kurių didžioji dalis (193 asm. arba 78,1 proc.) – moterys ir 17 asm. arba 6,9 proc. – vaikai. Nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusių vaikų dalis Vilniaus ir Kauno miestuose buvo didesnė (atitinkamai (8,0 proc. ir 11,2 proc.). Tačiau išvestinis skaičius (asmenų nukentėjusių nuo smurto artimoje aplinkoje, tenkančių 100 tūkst. gyv.), palyginus su Kauno ir Vilniaus miestais, Klaipėdos mieste buvo didžiausias (Klaipėdos m. – 158 asm./ 100 tūkst. gyv., Kauno m. – 115 asm./ 100 tūkst. gyv. ir Vilniaus m. – 138 asm./ 100 tūkst. gyv.) (žr. prieduose pateiktą 16 pav.). 2018 m. smurto artimoje aplinkoje atvejų užfiksuota 53 asmenimis daugiau, nei 2022 m.).</p>
<p>Krizinėse situacijose atsidūrusiems asmenims, patiriantiems socialinę riziką, Klaipėdos mieste teikiamos intensyvios krizinių įveikimo pagalbos bei psichosocialinė pagalbos paslaugos (BĮ Klaipėdos miesto šeimos ir vaiko gerovės centre ir BĮ Klaipėdos miesto nakvynės namuose). Intensyvi krizių įveikimo pagalba 2022 m. suteikta 158 socialinę riziką patiriantiems vaikams ir 102 socialinę riziką patiriantiems asmenims (iš viso 260 asm.), o psichosocialinė pagalba – 237 suaugusiems asmenims ir 168 vaikams, nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje (iš viso 405 asm.). 2018 m. buvo suteiktos krizių įveikimo pagalbos paslaugos 103 asmenims ir psichosocialinė pagalba 222 asmenims (patiriantiems socialinę riziką). Smurtą artimoje aplinkoje patiriantiems ar patyrusiems asmenims be aukščiau nurodytų įstaigų, socialines paslaugas dar teikia viešosios įstaigos (VšĮ Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras, VšĮ Klaipėdos apskrities pagalbos vyrams centras).</p>
<p>Vadovaujantis Klaipėdos SP planu 2023, vertinant socialines paslaugas riziką patiriančioms šeimoms, vaikams ir asmenims, Klaipėdoje labiausiai trūksta vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugų, intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugų, psichosocialinių paslaugų, tačiau šaltuoju metų sezonu aktualios ir laikino apnakvindinimo bei apgyvendinimo nakvynės namuose socialinės paslaugos.</p>
<p>2022 m. Klaipėdos mieste gyveno 5 982 neįgalūs darbingo amžiaus asmenys, 920 neįgalių vaikų ir 8 632 senyvo amžiaus asmenys, kuriems nustatytas specialiųjų poreikių lygis. Iš šių asmenų 1 176 – turintys psichikos ir (ar) intelekto negalią.</p>

<p><u>Darbingo amžiaus asmenims su negalia ir (arba) senyvo amžiaus asmenims, turintiems įvairių spec. poreikių ir (arba) vaikams su negalia (tarp jų – ir asmenims, turintiems psichikos ir (ar) intelekto negalia) įvairios socialinės paslaugos (pagalba į namus, dienos socialinė globa asmens namuose ar institucijose, ilgalaikė ir trumpalaikė socialinė globa, laikinas atokvėpis) teikiamos 4-iose Klaipėdos mieste veikiančiose biudžetinėse įstaigose ir 11-oje organizacijų (žr. 17 pav., pateiktą prieduose).</u></p>
<p>Suskaičiuojama, kad specialiąsias socialines paslaugas 2022 m. gavo apie 2 790 asmenų su negalia arba vyresnio amžiaus asmenų su spec. poreikiais (maždaug 18 proc. nuo tikslinės grupės atstovų), t y. 982 asm. – pagalbos į namus paslaugas, 808 asm. – dienos socialinės globos paslaugas institucijoje ar asmens namuose, 826 asm. – ilgalaikės ar trumpalaikės socialinės globos paslaugas, 13 asm. – laikino atokvėpio paslaugas, 151 asm. – laikino apnakvindinimo ar apgyvendinimo nakvynės namuose paslaugas, 4 šeimos arba 11 asm. – psichosocialinės pagalbos paslaugas. 2018 m. įvairios socialinės paslaugos buvo suteiktos 2 121 asmeniui su negalia.</p>
<p>Reikėtų išskirti socialinių paslaugų teikimo lygį specifinei tikslinei grupei – asmenims, turintiems intelekto ir (arba) psichinę <u>negalia</u>. Vadovaujantis Klaipėdos regiono perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų žemėlapiu projektu, socialinės paslaugos šiems asmenims skirstomos į socialinės priežiūros (pagalba į namus, socialinių įgūdžių ugdymas/ palaikymas/ atkūrimas, psichosocialinė pagalba, vaikų dienos socialinės priežiūra) ir socialinės globos (dienos socialinė globa institucijoje ar asmens namuose, trumpalaikį ir ilgalaikę socialinę globa bei laikinas atokvėpis). Socialinės priežiūros paslaugas Klaipėdoje gavo 108 asm., socialinės globos – 377 asm., iš viso – 485 asmenys su psichikos ir (ar) intelekto negalia arba 41,2 proc. nuo tikslinės grupės asmenų skaičiaus.</p>
<p>Vadovaujantis Klaipėdos SP planu 2023, Klaipėdoje labiausiai trūksta tokių paslaugų asmenims su negalia: pagalbos namuose, dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose darbingo amžiaus asmenims ir vaikams su negalia, ilgalaikės socialinės globos paslaugų senyvo amžiaus asmenims ir darbingo amžiaus asmenims su negalia, laikino atokvėpio paslaugų, psichosocialinės pagalbos paslaugų ir kt.</p>
<p>Be specialiųjų socialinių paslaugų, tikslinių grupių atstovai (socialinę riziką patiriančios šeimos, vaikai ir asmenys bei asmenys su negalia ir senyvo amžiaus asmenys su spec. poreikiais) 2022 m. turėjo galimybę gauti ir bendrąsias socialines paslaugas: lydėjimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, informavimo, konsultavimo, sociokultūrinės, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais, avalyne, maistu, transporto paslaugas. Jas Klaipėdos mieste teikė 4 biudžetinės įstaigos, 2 viešosios įstaigos bei 1 NVO.</p>
<p>Klaipėdos mieste yra teikiamos ir prevencinės socialinės paslaugos. Dalis tokių paslaugų formų – <u>atviras darbas su jaunimu, darbas su jaunimu gatvėje</u>. Šias paslaugas Klaipėdos mieste teikia 2 įstaigos (fizinių patalpų išsidėstymas nurodytas prieduose pateiktame 18 pav.). 2022 m. atviro darbo su jaunimu paslauga suteikta 869 jaunuoliams, darbo su jaunimu gatvėje paslauga – 140 jaunuolių (iš viso 1 009 jauniems asmenims arba 4,4 proc. nuo tikslinės grupės atstovų skaičiaus). 2020 m. buvo suteiktos atviro darbo su jaunimu paslaugos tik 24 jauniems asmenims.</p>
<p>Dar viena tikslinė grupė, kuriai Klaipėdos mieste teikiamos socialinės paslaugos – <u>karo pabėgėliai iš Ukrainos</u>. Per 2022 m. maždaug 70-čiai karo pabėgėlių iš Ukrainos buvo suteiktos specialiosios socialinės paslaugos (44 asmenims – laikino apgyvendinimo paslaugos; 1 suaugusiam bei 6 vaikams su negalia – dienos socialinės globos paslaugos institucijoje, 5 šeimoms – socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, 15 vaikų – vaikų dienos centro paslaugos) ir maždaug 2 450 karo pabėgėlių – bendrosios socialinės paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, lydėjimas, maitinimas, transporto suteikimas, aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne).</p>
<p>Asmenims su sunkiomis negaliomis, sergantiems lėtinėmis ligomis (tame tarpe ir <u>sergantiems onkologinėmis ligomis</u>) ir kitiems asmenims dažnai yra būtinybė teikti palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugas, kurias Klaipėdos mieste teikia VšĮ Klaipėdos medicininės slaugos ligoninė, VšĮ Paliatyviosios pagalbos ir šeimos sveikatos centras, Klaipėdos universiteto ligoninė, VšĮ Šv. Pranciškaus onkologijos centras, kt. 2022 m. iš viso Klaipėdos mieste buvo 319 slaugos lovų arba 14,5 proc. nuo bendro stacionaro lovų skaičiaus (Vilniaus m. tokių lovų buvo 15,4 proc., Kaune – 13,4 proc., vidutiniškai šalyje – beveik 28 proc.).</p>
<p>3.2. Kultūros paslaugos. Tikslinių grupių atstovams (vyresnio amžiaus asmenims ir jų šeimoms, asmenims su negalia ir jų šeimoms, NEET jaunimui, socialinę riziką patiriančioms šeimoms, vaikams ir asmenims bei kt. asmenims), vadovaujantis Klaipėdos SP planu 2023, organizuojamos sociokultūrinės paslaugos. Tai laisvalaikio organizavimo paslaugos, teikiamos siekiant išvengti socialinių problemų, mažinant socialinę atskirtį, aktyvinant bendruomenę; jas teikiant, asmenys (šeimos) gali bendrauti, dalyvauti grupinio socialinio darbo užsiėmimuose, užsiimti mėgstama veikla. Sociokultūrinės paslaugas Klaipėdos mieste vykdo biudžetinės įstaigos (Klaipėdos miesto socialinės paramos centras, Klaipėdos miesto šeimos ir vaiko gerovės centras, Klaipėdos miesto nakvynės namai, Neįgaliųjų centras „Klaipėdos lakštutė“), NVO (agentūros „Visos Lietuvos vaikai“ Klaipėdos fondas, kt.). 2022 m. Klaipėdos mieste buvo suteiktos sociokultūrinės paslaugos 876 asmenims (2018 m. - 1 140 asmenų).</p>

Be sociokultūrinių paslaugų pažeidžiamų visuomenės grupių atstovams, Klaipėdos mieste esantys kultūros centrai ir jų padaliniai organizuoja tikslinius kultūrinius renginius. Lietuvos nacionalinio kultūros centro (toliau – LNKCC) duomenimis, Klaipėdos mieste net 71,8 proc. visų organizuojamų renginių skirti šioms tikslinėms grupėms. Daugiausiai renginių Klaipėdos mieste organizuojama vaikams ir jaunimui (41,1 proc.), kai šalies vidurkis – 24,4 proc., Vilniuje – 29,4 proc., Kaune – 21,3 proc. Klaipėda išsiskiria ir renginių, organizuojamų tautinėms mažumoms, gausumu. Čia per 2022 m. suorganizuota net 213 tokių renginių (arba penktadalis nuo visų Lietuvoje organizuojamų renginių tautinėms mažumoms). Tačiau Klaipėdos mieste per 2022 m. tebuvo suorganizuoti 3 renginiai vyresnio amžiaus asmenims (0,3 proc.), kai pvz. Vilniaus mieste tokių renginių dalis sudarė 16,4 proc. (žr. prieduose pateiktą 19 pav.).

Klaipėdos miesto savivaldybė organizuoja kasmetinius renginius jaunimui (studijų ir karjeros paroda „Studijų regata“, Jaunimo apdovanojimai, renginys „Jaunimo savaitė“, kasmetinis bėgimas „Nuspalvink Klaipėdą“, Jaunimo forumas ir kt.), mokiniams (olimpiados, konkursai, varžybos, šventės, parodos, projektai ir kt.), atskiroms tikslinėms grupėms (pvz. netradicinių sporto šakų, tokių kaip mėgėjiška žūklė, baidarių-kanojų irklavimas, turistinių baidarių, irklinių valčių aštuonviečių valčių sportas, vikingų lenktynės ir pan., renginiai; neįgalųjų sporto festivaliai, kt.). Nuo 2022 m. Klaipėdoje veikiantis Kultūros fabrikas pradėjo įgyvendinti kultūros ir kūrybinių industrijų rezidentams skirtą programą, kurią baigė 8 dalyviai – taip skatinamas SVV sektorius, veikiantis kultūros srityje.

3.3. Švietimo paslaugos. Lietuvoje ikimokyklinis ugdymas vyksta šeimoje, o tėvų (globėjų) pageidavimu – pagal ikimokyklinio ugdymo programą, kurią gali vykdyti ikimokyklinio ugdymo įstaigos, bendrojo ugdymo mokyklos, laisvasis mokytojas ar kitas švietimo paslaugų teikėjas. Ikimokyklinis ugdymas yra svarbi patirtis vaikui, ugdanči bendravimo (socialinius) įgūdžius, savarankiškumą, pasitikėjimą savimi. Ikimokyklinis ugdymas ypatingai aktualus socialinę riziką patiriantiems vaikams, vaikams su negalia, nepasiturinčių šeimų vaikams. Klaipėdos mieste ikimokyklinis ugdymas yra teikiamas 41-ame lopšelyje darželyje, 5 mokyklose-darželiuose, 4 progimnazijose (50-tyje valstybinių ugdymo įstaigų) ir 17-oje nevalstybinių ugdymo įstaigų (įstaigų išsidėstymas nurodytas prieduose esančiame 20 pav.). Vadovaujantis Švietimo valdymo informacine sistema (toliau – ŠVIS), Klaipėdos miesto valstybinėse ugdymo įstaigose 2022-2023 m. m. ikimokyklinio ugdymo programas lankė 6 723 vaikai (palyginti su 2018-2019 m. m., vaikų, ugdymų pagal ikimokyklinio ugdymo programas, skaičius išaugo 0,9 proc.). Ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančių vaikų dalis nuo visų 0-5 m. vaikų skaičiaus Klaipėdos m. (70,7 proc. 2022 m.) buvo didžiausia iš didžiųjų šalies miestų (Kaune – 61,2 proc., Vilniuje – 63 proc. tais pačiais metais), ir didesnė nei šalies vidurkis (53,9 proc.) (žr. prieduose pateiktą 21 pav.). Klaipėdos miesto savivaldybės Švietimo skyriaus duomenimis, į Klaipėdos miesto darželius 2018-2022 m. nepateko nuo 212 iki 230 vaikų. Iš kitos pusės, Klaipėdos miesto savivaldybės interneto puslapyje skelbiama, kad valstybinėse ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2023 m. buvo laisvos 526 ikimokyklinio ugdymo vietos. Analogiškai, vietų, tenkančių 100-ai vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, skaičius Klaipėdoje 2022 m. siekė 108 vietas (pagal Valstybinės duomenų agentūros duomenis). Tai rodo, kad mieste ikimokyklinio ugdymo paslaugų pasiūla neatitinka paklausos. Tokia situacija susiformavo dėl to, kad ikimokyklinio ugdymo vietos yra sutelktos pietinėje miesto dalyje, o pastarąjį dešimtmetį intensyviai yra užstatoma šiaurinė bei rytinė miesto dalys. Ten formuojasi nauji gyvenamieji kvartalai, keliasi gyventi šeimos, auginančios mažamečius vaikus. Minėtos šeimos susiduria su problemomis dėl to, kad nesant išplėtos infrastruktūros, vaikus į darželius turi vežti į nutolusią pietinę miesto dalį. Nepatekimas į darželius arti gyvenamosios vietos nulemia jaunų šeimų, auginančių mažus vaikus, nepalankią padėtį – vaiko vežimas į ugdymo įstaigą kitame miesto gale didina šeimos išlaidas, kuria transportų kamščių problema, o mažomis pajamomis disponuojančios, socialinę riziką patiriančios ar neįgalų vaiką auginančios šeimos net neturi galimybės ryte nuvežti vaikus į ikimokyklinio ugdymo įstaigas, jei jų nėra arti namų. Dėl šios priežasties dalis tėvų iškrenta iš darbo rinkos ilgesniam laikui, nes yra priversti likti namuose su vaikais. Svarbu pažymėti, kad šalies didžiuosiuose miestuose, ikimokyklinio ugdymo prieinamumo didinimas aktualus vaikams iki 3 metų, nes vadovaujantis leidiniu „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose“, jau 2021-2022 m. m. 3-5 metų vaikų, ugdymų pagal ikimokyklinio ugdymo programas švietimo įstaigose, dalis didžiuosiuose šalies miestuose artėjo prie 100 proc. (Klaipėdoje siekė 95,9 proc., Kaune – 96,7 proc., Vilniuje – 96,3 proc.).

Mokinių, lankančių švietimo įstaigas Klaipėdos mieste, skaičius, palyginti 2022-2023 m. m. su 2018-2019 m. m., padidėjo 16,8 proc. (nuo 20 425 mokinių 2018-2019 m. m. iki 23 863 mokinių 2022-2023 m. m.). Kauno m. mokinių skaičiaus augimas siekė 12,7 proc., Vilniaus mieste – 17,9 proc., o vidutiniškai šalyje mokinių skaičiaus augimas tuo pačiu laikotarpiu buvo lėtesnis (siekė 6,0 proc.). Tai rodo, kad šalyje vyrauja tendencija, jog mokiniai atvyksta mokytis į miesto mokyklas. Augant mokinių skaičiui, būtina plėsti neformaliojo užimtumo veiklas, integruoti ir labiau įtraukti į tokias veiklas socialinę riziką patiriančius vaikus, vaikus su negalia ar turinčius spec. poreikių. Pažymėtina, kad Klaipėdoje spec. poreikių turinčių mokinių skaičius 2022-2023 m. siekė 1 829 asmenis (7,7 proc. nuo bendro mokinių skaičiaus), ir per penkerius metus tokių mokinių skaičius padidėjo 7,3 proc. (Kaune padidėjo 20,5 proc., Vilniuje – 47,6 proc., bendrai šalyje – 12,1 proc.). Nors neformaliojo švietimo galimybėmis ir kitur besinaudojančių mokinių dalis 2021-2022 m. m. Klaipėdos mieste (66,1 proc.) buvo 4,1 proc. didesnė, nei Kaune bei 16,1 proc. didesnė, nei Vilniaus mieste (žr. prieduose pateikiamą 22 pav.), tačiau, palyginti su 2019-2020 m. m., mokinių, dalyvaujančių neformaliojo švietimo veiklose, Klaipėdos m. sumažėjo 6,7 proc. (kai Vilniaus mieste išaugo 3,5 proc.).

Didėjant socialinių paslaugų gavėjui skaičiui, Klaipėdos mieste išaugo socialinių paslaugų teikimo lygis ir socialinę riziką patiriančioms šeimoms, vaikams, asmenims, ir asmenims su negalia bei vyresnio amžiaus asmenims su spec. poreikiais. Tačiau asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichinę negalią, socialinėmis paslaugomis vis dar naudojami nepakankamai. Atskirais atvejais padidėjo asmenų, turinčių įvairias priklausomybes, skaičius, todėl šių paslaugų poreikis ypač aktualus. Pastaruoju metu Klaipėdos mieste, kaip ir visoje Lietuvoje, sumažėjo smurto artimoje aplinkoje atvejų, ženkliai išaugo atviro darbo su jaunimu paslaugų gavėjų skaičius. 2022 m. prasidėjus Rusijos karui su Ukraina, socialinės paslaugos Klaipėdos mieste pradėtos teikti ir nuo karo bėgantiems ukrainiečiams, tačiau šių paslaugų apimtys nėra pakankamos. Socialinę riziką patiriančioms šeimoms, vaikams ir asmenims Klaipėdoje labiausiai trūksta vaikų dienos socialinės priežiūros, intensyvios krizių įveikimo pagalbos bei psichosocialinių paslaugų, tačiau šaltuoju metų sezonu aktualios ir laikino apnakvindinimo bei apgyvendinimo nakvynės namuose socialinės paslaugos. Asmenims su negalia bei vyresnio amžiaus asmenims su spec. poreikiais stokojama pagalbos namuose, laikino atokvėpio, psichosocialinės pagalbos paslaugų, dienos socialinės globos asmenų namuose ir ilgalaikės socialinės globos paslaugų. Didžiuosiuose šalies miestuose (tame tarpe ir Klaipėdoje) per mažai teikiama slaugos ir paliatyvosios pagalbos paslaugų, palyginti su šalimi, o specializuotų slaugos, palaikomojo gydymo ir kitų socialinių paslaugų onkologiniams ligoniams teikiama nedaug, informacija apie šias paslaugas ir įstaigas yra fragmentuota, sudėtingai randama. Todėl poreikis išlieka didelis ir aktualus.

Nors sociokultūrinių paslaugų, teikiamų tikslinių grupių atstovams, skaičius per pastaruosius metus Klaipėdos m. sumažėjo, tačiau mieste pažeidžiamų grupių atstovams yra organizuojama didelė kultūros renginių dalis. Ypatingai daug renginių organizuojama tautinėms mažumoms, vaikams ir jaunimui. Tačiau stokojama kultūrinių renginių, skirtų vyresnio amžiaus asmenims.

Klaipėdos mieste ikimokyklinio ugdymo paslaugų pasiūla neatitinka paklausos. Nepatekimas į darželius arti gyvenamosios vietos didina pažeidžiamų visuomenės grupių atstovų (socialinę riziką patiriančių šeimų, šeimų, auginančių neįgalius vaikus ar mažesniais pajamomis disponuojančių šeimų) atskirtį, nes dažnai tokios šeimos neturi galimybės nuvežti vaiką į darželį kitame miesto gale, dėl ko dalis tėvų iškrenta iš darbo rinkos ilgesniam laikui, nes yra priversti likti namuose su vaikais.

Augant mokinių skaičiui, didėja ir poreikis vaikams (tarp jų – ir turintiems spec. poreikius ar patiriantiems socialinę riziką, turintiems įvairias negalias) užtikrinti poreikius atitinkančias ir prieinamas neformaliojo švietimo paslaugas, tačiau vaikų dalyvavimo lygis neformaliojo švietimo veikose Klaipėdos m. sumažėjo. Todėl būtina plėsti vaikams ir jaunimui įdomesnių, netradicinių veiklų bei užsiėmimų formas ir būdus, gerinti prieinamumą, formuoti papildomas erdves ir pan.

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ			
STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Išaugęs gyventojų skaičius.	1.	Neigiama natūrali gyventojų kaita ir neto vidinė migracija, būdinga „švytuoklinė“ migracija
2.	Veikia Klaipėdos LEZ. Mieste siūloma nemažai bendradarbiystės erdvių, patrauklių zonų ar vietų, kur investuoti.	2.	Padidėjęs vyresnio amžiaus asmenų bei vyresnio amžiaus asmenų su specialiaisiais poreikiais skaičius
3.	Pagrindiniai ekonominiai rodikliai viršija šalies vidurkį bei Kauno miesto rodiklius	3.	Mažesnė jaunimo dalis, palyginti su Vilniumi ir Kaunu, ganėtinai didelė NEET jaunimo dalis.
4.	Žemesnis nedarbo lygis, nei Vilniuje ir Kaune	4.	Didesnė, nei kituose dviejuose didmiesčiuose ekonomiškai neaktyvių asmenų dalis, skurdo rizikos lygis aukštesnis nei Vilniuje ir Kaune.

5.	Augančios socialinių paslaugų, teikiamų socialinę riziką patiriantiems asmenims, asmenims su negalia bei vyresnio amžiaus asmenims, apimtys ir prieinamumas	5.	Darbo rinkoje stebima struktūrinio nedarbo problema. Aukštas vyresnių nei 50 m. asmenų nedarbo lygis.
6.	Padidėjęs jaunų asmenų, gaunančių prevencines socialines paslaugas (atviro darbo, darbo su jaunimu gatvėje), skaičius	6.	Žemesnis nei Vilniuje ir Kaune gyventojų verslumo lygis. Neišplėtotas socialinis verslas.
		7.	Išaugęs asmenų, turinčių įvairių priklausomybių, skaičius.
		8.	Socialinę riziką patiriantiems asmenims stokojama krizių įveikimo pagalbos, psichosocialinių paslaugų.
		9.	Asmenims su negalia ir vyresnio amžiaus asmenims trūksta pagalbos namuose, dienos socialinės globos asmens namuose, ilgalaikės socialinės globos, laikino atokvėpio, psichosocialinių paslaugų.
		10.	Per mažos socialinių paslaugų, teikiamų karo pabėgėliams iš Ukrainos, apimtys.
		11.	Intelekto ir (ar) psichikos negalią turintys asmenys menkai naudojami socialinėmis paslaugomis.
		12.	Ikimokyklinio ugdymo pasiūla neatitinka paklausos šiaurinėje ir rytinėje miesto dalyse, kur sparčiai statomi gyvenamieji kartalai bei kuriasi jauni gyventojai, auginantys mažamečius vaikus.
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Nacionaliniu mastu skatinama perduoti dalį viešųjų paslaugų nevyriausybiniam sektoriui.	1.	Senstančios visuomenės tendencijos.
2.	Skatinamas mokymasis visą gyvenimą.	2.	Ekonomikos recesija Europoje ir šalyje.
3.	Populiarėjanti užimtumo forma – socialinis verslas, ypač tarp jaunų asmenų.	3.	Karas Ukrainoje.
4.	Galimybė gauti ES finansavimą bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektams.	4.	Kintantys energetikos kaštai.
		5.	Jaunų asmenų siekis išvykti mokytis į sostinę, užsienio šalis.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, IŠKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

I. TIKSLAS – SKATINTI KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ, YPAČ JAUČIANČIU SOCIALINE ATSKIRTI, AKTYVIAI ĮTRAUKTI Į SOCIALINI BŪKLĖS GERINIMĄ
<p>Sis tikslas atitinka 2021-2027 m. ES fondų investicijų programos du konkrečius uždavinius – 4.7. Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių; 4.9. Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas.</p> <p>Šiuo tikslu gyventojus, jaučiančius socialinę atskirtį, siekiama integruoti į visuomenę net keliais būdais: teikiant jiems reikalingas socialines paslaugas bendruomenėje; padedant jiems integruotis į darbo rinką ir pradėti verslą; remiant socialinio verslo projektus, nukreiptus į bendruomeniškai aktualių problemų sprendimą.</p> <p>Įgyvendinant tikslą, bus patenkinti poreikių ir galimybių analizėje nustatyti Klaipėdos miesto gyventojų poreikiai: 1) paslaugų mažiau galimybių turinčiam jaunimui plėtra; 2) socialinių ir darbo įgūdžių formavimo paslaugų asmenims su intelektu ir (ar) psichikos negalia plėtra; 3) savitarpio pagalbos, psichosocialinių bei kitų paslaugų plėtojimas neįgaliesiems, dėl ligos krizę patiriantiems asmenims (jų tarpe - ir suaugę asmenys, ir vaikai, ir jaunimas); 4) paslaugų plėtra migrantams; 5) paslaugų socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams aprėpties didinimas; 6) pagalba socialiai pažeidžiamiems gyventojams integruojantis į darbo rinką per kompetencijų suteikimą; 7) pagalba verslą norintiems pradėti socialiai pažeidžiamiems gyventojams; 8) socialinio verslo, sprendžiančio Klaipėdos miesto bendruomeniškai aktualias problemas, sukūrimas ir plėtra.</p> <p>Tikslu bus siekiama pašalinti poreikių ir galimybių analizėje nustatytas 1-12 silpnybės, pasinaudojant 1-6 stiprybėmis bei 1-4 galimybėmis ir sušvelninant 1-4 grėsmes.</p>

TIKSLŲ 1 ALTERNATYVA	TIKSLŲ 2 ALTERNATYVA
<p>Pirmoji tikslo alternatyva "Skatinti Klaipėdos miesto gyventojų, ypač jaučiančių socialinę atskirtį, aktyvią įtrauktį į socialinį ir ekonominį gyvenimą". Ši alternatyva pasirinkta, nes ji geriausiai atitinka 2021-2027 m. ES fondų investicijų programoje nustatytus konkrečius 4.7 ir 4.9 uždavinius ir savyje talpina ne tik socialinių paslaugų būtinumo aspektą, bet ir aktyvią įtrauktį į ekonominį gyvenimą, per pagalbą įsidarbinant, per paramą verslo pradžiui, inovatyvių socialinių verslų kūrimą.</p>	<p>Antroji tikslo alternatyva "Teikti Klaipėdos miesto gyventojams jų poreikius atitinkančias socialines paslaugas". Ši alternatyva nepasirinkta, nes ji neapima svarbių elementų, skatinančių ne tik socialinę, bet ir ekonominę įtrauktį. Svarbu socialiai pažeidžiamiems gyventojams sudaryti sąlygas įgyti darbo rinkoje reikalingų kompetencijų, surasti darbo vietą ar net sukurti savo nedidelį verslą.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023)	Siekiami reikšmė (2029)
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (proc.)	0	40
2.	Paramą gavusiose subjektuose sukurtos darbo vietos (vienų metų etato ekvivalentai)	0	3,65

1.1 UŽDAVINYS – Padėti socialinę atskirtį patiriantiems Klaipėdos gyventojams visavertiškai integruotis į visuomenės gyvenimą
<p>Šis uždavinys sprendžia poreikių ir galimybių analizėje nurodytose 2,3,7,8,9,10,11 silpnybėse nustatytas problemas, pasinaudojant 1,5,6 stiprybėmis, išnaudojant 1 ir 2 galimybes, bei sušvelninant 1,2,3 grėsmes. Uždavinys apima veiksmus, susijusius su socialinių ir kitų reikalingų paslaugų teikimu mažiau galimybių turinčiam jaunimui, asmenims su intelektu ir (ar) psichikos negalia, asmenims su negalia ir krizę dėl ligos patiriantiems asmenims bei jų artimiesiems, tėvams, auginantiems vaikus su negalia ir specialiaisiais poreikiais, socialinę riziką patiriančioms šeimoms bei jose augantiems vaikams, migrantams. Teikiant aukščiausiai paminėtoms tikslinėms grupėms paslaugas, tikimasi įgyvendinti 8 bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) projektus ir per juos padėti integruotis į visuomenę bent 290 asmenų. Paslaugas bus teikiamos bendruomenėje, nevyriausybinėse organizacijose, įtraukiant savanorius, taip stiprinant nevyriausybinę sektorių ir sudarant sąlygas kuo daugiau paslaugų perduoti iš valstybinio sektoriaus. Teikiant paslaugas bus laikomasi horizontaliųjų - lygiavertės, darnaus vystymosi bei inovatyvumo principų.</p>

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0					3	3	2	8
2.	BIVP projektų dalyvių skaičius	0		10	65	80	80	45	10	290

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Pirmoji uždavinio alternatyva - Padėti socialinę atskirtį patiriantiems Klaipėdos gyventojams visavertiškai integruotis į visuomenės gyvenimą. Ši alternatyva pasirinkta, nes ji apima platų ratą Klaipėdos miesto gyventojų, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių patiria socialinę atskirtį. Prie socialinę atskirtį patiriančių asmenų priskiriami neįgalieji ir jų artimieji, dėl ligos krizę patiriantys asmenys ir jų artimieji, mažiau galimybių turintis jaunimas, senyvo amžiaus asmenys, socialinę riziką patiriančios šeimos ir jose augantys vaikai, migrantai etc. Taip pat ši alternatyva apima platesnę paslaugų įvairovę, ne vien tik socialines paslaugas, nes, pavyzdžiui, galima integruoti neįgaliuosius į visuomenę suteikiant jiems galimybę lygiavertiškai dalyvauti sporto, kultūros ir kitose veiklose.</p>	<p>Antroji uždavinio alternatyva - Plėsti socialines paslaugas asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims. Ši alternatyva nepasirinkta, nes ji apima, nors ir gausiausias, bet tik dvi tikslines grupes. Jei ši alternatyva būtų pasirinkta, nebūtų įmanoma vykdyti projektų, kurie būtų nukreipti į mažiau galimybių turinčio jaunimo, migrantų, dėl ligos krizę patiriančių asmenų ir kitų tikslinių grupių sąlygų pagerinimą. Be to, tikslinių grupių integraciją gali paskatinti ne tik socialinės, bet ir kitokio pobūdžio paslaugos.</p>

1.2 UŽDAVINYS – Skatinti Klaipėdos gyventojus būti verslius ir aktyvius darbo rinkoje.

Uždavinio siekiama padėti Klaipėdos miesto gyventojams, visų pirma - socialiai pažeidžiamiems, įgyti naujų, darbo rinkoje paklausių, kompetencijų ir susirasti patrauklią darbo vietą ar paskatinti susikurti darbu vietą patiems - pradėti nedidelės apimties verslą (steigiant mažą ar labai mažą įmonę, pradedant individualią veiklą). Norima spręsti poreikių ir galimybių analizėje nurodytose 1,4,5,6 silpnybėse identifikuotas problemas, pasitelkiant 1,2,3,4 stiprybes bei išnaudojant 2,4 galimybes ir sušvelninant 2,4,5 grėsmes. Įgyvendinant uždavinį numatytus veiksmus, atrinkti projektų vykdytojai organizuos mokymus ir praktinius užsiėmimus, per kuriuos gyventojai galės įgyti naujų žinių bei įgūdžių, organizuos mokymus verslumo tema, atrinks geriausias verslo idėjas ir joms įgyvendinti numatys atitinkamų priemonių bei paslaugų įsigijimą. Planuojama vykdyti 4 BIVP projektus, kurių dalyvių skaičius bus ne mažesnis kaip 65 asmenys.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0							4	4
2.	BIVP projektų dalyvių skaičius	0			10	25	25	5		65

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA

Pirmoji uždavinio alternatyva - **Skatinti Klaipėdos gyventojus būti verslius ir aktyvius darbo rinkoje.** Ši alternatyva **pasirinkta**, nes ji apima ir verslumo, ir samdomo darbo susiradimo darbo rinkoje aspektus. Klaipėdoje svarbu taikyti abi skatinimo priemones - ir remti verslo pradžia, ir sudaryti gyventojams sąlygas susirasti samdomą darbą, įgijus reikalingų kompetencijų. Toks poreikis identifikuotas poreikių ir galimybių analizėje - verslumo lygis Klaipėdoje yra žemesnis nei kituose dviejose didmiesčiuose (Vilniuje, Kaune), vyrauja struktūrinis nedarbas, ypač tarp vyresnio amžiaus asmenų.

1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA

Antroji uždavinio alternatyva - **Padėti Klaipėdos miesto gyventojams įgyti mieste veikiančioms įmonėms reikalingų kompetencijų ir įsidarbinti.** Ši alternatyva **nepasirinkta**, nes joje nėra apimta svarbi sritis gyventojų verslumas. Tai, kad gyventojų verslumas yra žemesnis nei Vilniuje bei Kaune, yra identifikuota poreikių ir galimybių analizėje. Dėl to būtina taikyti priemones, skatinančias verslumą. Galimybė pradėti verslą, susikurti darbo vietą pačiam yra labai aktuali priemonė, ypatingai jaunimui. Vyresnio amžiaus asmenims (ypatingai grupei virš 50 m.) aktualesnis yra kompetencijų įgijimas siekiant prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių.

1.3 UŽDAVINYS – Skatinti socialinių verslų, sprendžiančių aktualiausias Klaipėdos miesto bendruomenei problemas, kūrimą ir plėtrą

Šis uždavinys skirtas paskatinti socialinių verslų kūrimą bei plėtrą Klaipėdos mieste. Poreikių ir galimybių analizėje identifikuota, kad socialinis verslas mieste nėra išvystytas. Rengiant Strategiją, buvo susitarta, kad bus remiamas socialinis verslas, kuris spręstų miesto bendruomenei aktualias problemas, tokias kaip ikimokyklinio ugdymo paslaugų trūkumas šiaurinėje bei rytinėje miesto dalyse, siūlytų mažiau galimybių turinčio jaunimo, senovo amžiaus žmonių, asmenų su negalia, priklausomybės ligomis sergančių žmonių, kitas rizikas patiriančių asmenų ir šeimų integracijos į visuomenę sprendinius. Uždavinio sprendžiamos poreikių ir galimybių analizėje, 2,4,7,8,9,10,12 silpnybėse identifikuotas problemas, pasitelkiant 1,3,4,5 stiprybes, pasinaudojant 1,2,3,4 galimybėmis bei sušvelninant 1,2,3,4,5 grėsmes. Įgyvendinant uždavinį, bus siekiama įgyvendinti 2 BIVP projektus, kurias bus palaikomas socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimasis ir plėtra, remiant reikalingos įrangos įsigijimą, socialinio verslo pradinių produktų ir paslaugų sukūrimą, testavimą, rinkodaros priemonių kūrimą ir taikymą ir kt. Siekiama sukurti ne mažiau kaip 3,65 darbo vietas (etato).

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
1.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0					2			2
2.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės)	0					2			2
3.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai	0					2			2

1.3 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA

Pirmoji uždavinio alternatyva - **Skatinti socialinių verslų, sprendžiančių aktualiausias Klaipėdos miesto bendruomenei problemas, kūrimą ir plėtrą.** Ši alternatyva **pasirinkta**, nes ji apima ne tik paramą inovatyviai, Klaipėdos mieste neišplėtotai verslo formai - socialiniams versliui, bet ir identifikuoja, kad bus remiami socialinio verslo projektai, kurie spręš Klaipėdos miesto bendruomenei aktualias problemas.

1.3 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA

Antroji uždavinio alternatyva - **Teikti paramą socialinio verslo projektams.** Ši alternatyva **nepasirinkta**, nes joje nėra apibrėžta, kokią naudą Klaipėdos miesto gyventojams teiktų skiriama socialiniam verslui parama. Neidentifikavus sunkiau integruojamų tikslinių grupių, kurioms reikia sukurti naudą (joms pritaikytas darbo vietas, paslaugas, prekes), kyla rizika, kad paskelbus kvietimus BIVP projektams teikti, bus pateikti projektai, neorientuoti į siekį išspręsti miesto bendruomenei aktualias problemas.

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Siekiant viešinti rengiamą Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategiją, buvo organizuojami vieši pristatymai bei konsultacijos, talpinami informaciniai pranešimai.

Apie dokumento rengimą ir viešus pristatymus buvo informuojama tinklalapiuose www.klaipedosvvg.lt, www.klaipeda.lt bei socialinio tinklo Facebook paskyroje "Klaipėdos m. IIT VVG".

Pirmasis viešas pristatymas įvyko 2023 m. kovo 30 d. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžių salėje (Liepų g. 11, Klaipėda). Renginyje dalyvavo 45 asmenys iš įvairių organizacijų: viešojo, privataus bei nevyriausybinių sektorių. Susirinkusiems buvo pristatytas Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategijos rengimo planas, reglamentuojantys teisės aktai, dokumento sudėtinės dalys ir jų preliminarus turinys. Dalyvių buvo paprašyta teikti bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų idėjas. Projektų idėjos buvo teikiamos iki 2023 m. birželio mėn., jų gauta 30. Idėjas pateikę asmenys buvo nuolat konsultuojami telefonu ir el. paštu dėl turinio atitikties teisės aktams ir pan.

Antrasis viešas pristatymas įvyko 2023 m. liepos 28 d. Danės g. 17, Klaipėda (Klaipėdos rotušės I a. salėje). Apie planuojamą renginį buvo informuojama interneto svetainėse www.klaipedosvvg.lt, www.klaipeda.lt, Klaipėdos m. IIT VVG ir Klaipėdos miesto savivaldybės Facebook paskyroje. Susitikime dalyvavo 31 asmuo iš įvairių organizacijų. Susitikimo metu buvo pristatytos sudėtinės strategijos dalys - SSGG analizė, tikslas, uždaviniai, veiksmai, jiems įgyvendinti siūlomas finansavimas. Išklaudytos pastabos, pasiūlymai, atsakyta į klausimus. Po renginio dalyviams išsiųsta pristatymo medžiaga.

2023 m. lapkričio 13 d. buvo viešai kreiptasi (skelbimai Klaipėdos miesto savivaldybės ir Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupės interneto svetainėse) į Klaipėdos miesto gyventojus, prašant susipažinti ir teikti pastabas Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategijai iki 2023 m. lapkričio 23 d.

Trečiasis viešas pristatymas įvyko 2023 m. lapkričio 17 d. 12 val. per Microsoft Teams platformą nuotoliniu būdu. Susitikimo dalyviams (prisijungė 16 dalyvių) buvo pristatyta patikslinta (kadangi Vidaus reikalų ministro įsakymu buvo pakeistos Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės) Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija.

2023 m. rugpjūčio 24 d. Klaipėdos regiono plėtros tarybos kolegijos posėdyje buvo priimtas sprendimas, kad Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategija atitinka 2022-2030 metų Klaipėdos regiono plėtros plano tikslus. 2023 m. rugsėjo 28 d. Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategijai pritarė Klaipėdos miesto savivaldybės taryba ir tuo pačiu priėmė sprendimą prisidėti 20 procentų prie įgyvendinimo iš savivaldybės biudžeto lėšų.

KLAIPĖDOS MIESTO 2022-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - SKATINTI KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ, YPAČ JAUČIANČIŲ SOCIALINĖ ATSKIRTI, AKTYVIĄ ITRAUKTI Į SOCIALINI BEI EKONOMINI GYVENIMA											
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2022-2029 m.	
	Europos socialinis fondas +			45 772,16	147 644,32	132 004,32	157 036,48	116 024,32	15 640,00	614 121,60	
	Europos regioninės plėtros fondas			0,00	70 763,52	117 939,20	47 175,68	0,00	0,00	235 878,40	
	LR valstybės biudžetas			8 077,44	38 542,56	44 107,68	36 037,44	20 474,88	2 760,00	150 000,00	
	Savivaldybės biudžeto lėšos			13 462,40	64 237,60	73 512,80	60 062,40	34 124,80	4 600,00	250 000,00	
	Privačios lėšos										
	Iš viso tikslui:			67 312,00	321 188,00	367 564,00	300 312,00	170 624,00	23 000,00	1 250 000,00	
1.1 UŽDAVINYS - Padėti socialinė atskirti patiriantiems Klaipėdos gyventojams visavertiškai integruotis į visuomenės gyvenimą											
	Europos socialinis fondas +			27 412,16	110 924,32	95 284,32	120 316,48	60 944,32	15 640,00	430 521,60	
	Europos regioninės plėtros fondas										
	LR valstybės biudžetas			4 837,44	19 574,88	16 814,88	21 232,32	10 754,88	2 760,00	75 974,40	
	Savivaldybės biudžeto lėšos			8 062,40	32 624,80	28 024,80	35 387,20	17 924,80	4 600,00	126 624,00	
	Privačios lėšos										
	Iš viso uždaviniui:			40 312,00	163 124,00	140 124,00	176 936,00	89 624,00	23 000,00	633 120,00	
1.1.1. Veiksmas. Paslaugų mažiau galimybių turinčiam jaunimui ir vaikams iš socialinės rizikos šeimų plėtojimas, kuriant patrauklias užsiėmimų erdves bei paslaugas (numatoma vykdyti 2 projektus, kurių pradžia 2024 m., pabaiga 2027 m., planuojamas dalyvių skaičius - 80)	Viešojo ir privataus sektoriaus subjektai, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +			9 180,00	27 540,00	27 540,00	27 540,00		91 800,00	
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			1 620,00	4 860,00	4 860,00	4 860,00			16 200,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos			2 700,00	8 100,00	8 100,00	8 100,00			27 000,00
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmai:			13 500,00	40 500,00	40 500,00	40 500,00			

1.1.2. Veiksmas. Socialinių ir darbinių įgūdžių formavimas bei palaikymas asmenims su intelektu ir (ar) psichikos negalia (jų tarpe paaugliams bei jaunimui) (planuojama vykdyti 2 projektus, kurių pradžia 2025 m., pabaiga 2029 m., planuojamas bendras projektų dalyvių skaičius - 90 asmenų)	Viešojo ir privataus sektoriaus subjektai, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +				46 920,00	31 280,00	31 280,00	31 280,00	15 640,00	156 400,00	
		Europos regioninės plėtros fondas										
		LR valstybės biudžetas				8 280,00	5 520,00	5 520,00	5 520,00	2 760,00	27 600,00	
		Savivaldybės biudžeto lėšos				13 800,00	9 200,00	9 200,00	9 200,00	4 600,00	46 000,00	
		Privačios lėšos										
		Iš viso veiksmui:					69 000,00	46 000,00	46 000,00	46 000,00	23 000,00	230 000,00
1.1.3. Veiksmas. Savitarpio pagalbos grupių, psichosocialinių, sociokultūrinių bei krizių įveikimo paslaugų teikimas neįgaliesiems ir dėl ligos krizę patiriantiems asmenims ir jų artimiesiems (planuojama vykdyti 3 projektus, kurių įgyvendinimo pradžia 2024 m., pabaiga 2028 m., planuojamas bendras projektų dalyvių skaičius - 100 asmenų)	Viešojo ir privataus sektoriaus subjektai, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +		14 832,16	29 664,32	29 664,32	44 496,48	29 664,32			148 321,60	
		Europos regioninės plėtros fondas										
		LR valstybės biudžetas			2 617,44	5 234,88	5 234,88	7 852,32	5 234,88			26 174,40
		Savivaldybės biudžeto lėšos			4 362,40	8 724,80	8 724,80	13 087,20	8 724,80			43 624,00
		Privačios lėšos										
		Iš viso veiksmui:			21 812,00	43 624,00	43 624,00	65 436,00	43 624,00			218 120,00
1.1.4. Veiksmas. Emocinės pagalbos bei atokvėpio paslaugų teikimas tėvams auginantiems vaikus su negalia ir specialiaisiais poreikiais (planuojama vykdyti 1 projektą, projekto įgyvendinimo pradžia 2024 m., pabaiga - 2027 m., planuojamas dalyvių skaičius - 50 asmenų)	Viešojo ir privataus sektoriaus subjektai, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +		3 400,00	6 800,00	6 800,00	17 000,00				34 000,00	
		Europos regioninės plėtros fondas										
		LR valstybės biudžetas			600,00	1 200,00	1 200,00	3 000,00				6 000,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos			1 000,00	2 000,00	2 000,00	5 000,00				10 000,00
		Privačios lėšos										
		Iš viso veiksmui:			5 000,00	10 000,00	10 000,00	25 000,00				50 000,00

1.2 UŽDAVINYS - Skatinti gyventojus būti verslius ir aktyvius darbo rinkoje												
		Europos socialinis fondas +			18 360,00	36 720,00	36 720,00	36 720,00	55 080,00		183 600,00	
		Europos regioninės plėtros fondas										
		LR valstybės biudžetas			3 240,00	6 480,00	6 480,00	6 480,00	9 720,00		32 400,00	
		Savivaldybės biudžeto lėšos			5 400,00	10 800,00	10 800,00	10 800,00	16 200,00		54 000,00	
		Privačios lėšos										
		Iš viso uždaviniui:			27 000,00	54 000,00	54 000,00	54 000,00	81 000,00		270 000,00	
1.2.1. Veiksmas. Bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų (jų tarpe - migrantų) kompetencijų stiprinimas siekiant padėti jiems integruotis į darbo rinką (planuojama vykdyti 2 projektus, kurių įgyvendinimo pradžia 2024 m., pabaiga - 2028 m., planuojamas dalyvių skaičius - 40 asmenų)	Viešojo ir privataus sektoriaus subjektai, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +			6 120,00	12 240,00	12 240,00	12 240,00	18 360,00		61 200,00	
		Europos regioninės plėtros fondas										
		LR valstybės biudžetas				1 080,00	2 160,00	2 160,00	2 160,00	3 240,00		10 800,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos				1 800,00	3 600,00	3 600,00	3 600,00	5 400,00		18 000,00
		Privačios lėšos										
		Iš viso veiksmui:				9 000,00	18 000,00	18 000,00	18 000,00	27 000,00		90 000,00
1.2.2. Veiksmas. Gyventojų verslumo skatinimas suteikiant žinių apie verslo pradžią bei paremiant inovatyvius jauno verslo subjektus (planuojama vykdyti 2 projektus, kurių įgyvendinimo pradžia 2024 m., pabaiga 2028 m., paremti ne mažiau kaip 25 jauno verslo subjektai)	Viešojo ir privataus sektoriaus subjektai, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +			12 240,00	24 480,00	24 480,00	24 480,00	36 720,00		122 400,00	
		Europos regioninės plėtros fondas										
		LR valstybės biudžetas				2 160,00	4 320,00	4 320,00	4 320,00	6 480,00		21 600,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos				3 600,00	7 200,00	7 200,00	7 200,00	10 800,00		36 000,00
		Privačios lėšos										
		Iš viso veiksmui:				18 000,00	36 000,00	36 000,00	36 000,00	54 000,00		180 000,00

1.3 UŽDAVINYS - Skatinti socialinių verslų, sprendžiančių aktualiausias Klaipėdos miesto bendruomenei problemas, kūrimasi ir plėtra										
		Europos socialinis fondas +								
		Europos regioninės plėtros fondas				70 763,52	117 939,20	47 175,68		235 878,40
		LR valstybės biudžetas				12 487,68	20 812,80	8 325,12		41 625,60
		Savivaldybės biudžeto lėšos				20 812,80	34 688,00	13 875,20		69 376,00
		Privačios lėšos								
		Iš viso uždaviniui:				104 064,00	173 440,00	69 376,00		346 880,00
1.3.1. Veiksmas. Socialinio verslo vystymas sprendžiant Klaipėdos miestui aktualias socialines problemas: 1) ikimokyklinio ugdymo paslaugų trūkumo centrinėje, šiaurinėje ir rytinėje miesto dalyse, 2) mažiau galimybių turinčio jaunimo, senyvo amžiaus žmonių, asmenų su negalia, priklausomybės ligomis sergančių žmonių bei kitas socialines rizikas patiriančių asmenų ir šeimų integracijos į visuomenę (planuojama vykdyti 2 paramos socialiniam verslui projektus, kurių įgyvendinimo pradžia 2025 m., pabaiga 2027 m., projektų įgyvendinimo metu bus sukurta 3,65 darbo vietų (etatų))	Privataus sektoriaus subjektai, atrinkti konkurso būdu	Europos socialinis fondas +								
		Europos regioninės plėtros fondas				70 763,52	117 939,20	47 175,68		235 878,40
		LR valstybės biudžetas				12 487,68	20 812,80	8 325,12		41 625,60
		Savivaldybės biudžeto lėšos				20 812,80	34 688,00	13 875,20		69 376,00
		Privačios lėšos								
		Iš viso veiksmui:					104 064,00	173 440,00	69 376,00	

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	614 121,60			45 772,16	147 644,32	132 004,32	157 036,48	116 024,32	15 640,00
Europos regioninės plėtros fondas	235 878,40			0,00	70 763,52	117 939,20	47 175,68	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	150 000,00			8 077,44	38 542,56	44 107,68	36 037,44	20 474,88	2 760,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	250 000,00			13 462,40	64 237,60	73 512,80	60 062,40	34 124,80	4 600,00
Privačios lėšos									

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +									
Europos regioninės plėtros fondas	170 000,00			28 333,33	28 333,33	28 333,33	28 333,33	28 333,33	28 333,35
LR valstybės biudžetas	30 000,00			5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
Savivaldybės biudžeto lėšos									
Privačios lėšos									

Iš viso vietos plėtros strategijai:	1 450 000,00
Europos socialinis fondas +	614 121,60
Europos regioninės plėtros fondas	405 878,40
LR valstybės biudžetas	180 000,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	250 000,00
Privačios lėšos	

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

Už Klaipėdos miesto 2023-2029 metų vietos plėtros strategijos (toliau - Strategijos) įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną bei bendruomenės inicijuotas vietos plėtros projektų, skirtų Strategijai įgyvendinti atranką, bus atsakingas Klaipėdos miesto integruotų investicijų teritorijos vietos veiklos grupės (toliau - VVG) direktorius, kuris organizuos darbus, formuos pavedimus VVG darbuotojams, o rezultatus pristatys ir teiks tvirtinti VVG visuotiniam narių susirinkumui arba VVG valdybai (ją sudaro 9 nariai, deleguoti skirtingų sektorių - nevyriausybinį organizacijų (3), verslo (3) bei Klaipėdos miesto savivaldybės (3)) pagal kompetenciją. VVG direktorius atsakingas už: 1) Strategijos administravimą, nediskriminuojančių ir skaidrių bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektų (toliau - BIVP projektų) atrankos kriterijų, BIVP projektų atrankos procedūrų parengimą ir patvirtintą VVG valdyboje; 2) Kvietimų teikti BIVP projektus pagal Strategijoje nustatytus veiksmus parengimą ir viešą paskelbimą; 3) BIVP projektų pareiškėjų konsultavimą ir mokymą; 4) BIVP projektų, kurie atitinka vietos plėtros strategijos tikslus ir uždavinius, atranką, prioritetų suteikimą BIVP projektams, pagal jų indėlį į vietos plėtros strategiją; 5) BIVP priėmimą ir vertinimą, atranką ir paramos sumos nustatymą; 6) siūlomų finansuoti BIVP projektų sąrašo sudarymą; 7) Strategijos įgyvendinimo metinių ir galutinės ataskaitų rengimą; 8) Strategijos įgyvendinimo užtikrinimą ir BIVP projektų įgyvendinimo stebėseną; 8) VVG narių, kolegialaus valdymo organo sudėties, priimtų sprendimų, vykdomų BIVP projektų, atrankos kriterijų, BIVP projektų atrankos procedūrų viešinimą.

Organizuojant VVG veiklą Strategijos įgyvendinimo metu bus vadovaujamosi Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių, patvirtintų 2022 m. spalio 28 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-672 (toliau - Taisyklės), 4.5 papunktyje nurodytais principais: 1) partnerystės ir atvirumo – įvairioms socialinėms grupėms suteikiamos vienodos galimybės dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją, siekiama į VVG veiklą įtraukti naujų narių; 2) lyčių lygybės – VVG ir (arba) jos kolegialaus valdymo organo nariais yra moterys ir vyrai ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų; 3) nediskriminavimo – VVG kolegialaus valdymo organo sudarymo principai, VVG sprendimų priėmimo tvarka ir kitos VVG įstatų nuostatos užtikrina, kad VVG vykdamas savo veiklą bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų bruožų ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius; VVG įstatų nuostatos leidžia juridinio asmens veikloje aktyviai dalyvauti neįgaliesiems, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą; 4) jaunimo dalyvavimo – bent vienas kolegialaus valdymo organo narys vietos plėtros strategijos rengimo metu yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos.

Strategijos stebėseną bus organizuojama vadovaujantis Vidaus reikalų ministerijos patvirtintais teisės aktais. VVG, atlikdama BIVP projektų stebėseną, rinks, analizuos informaciją apie BIVP projektų rengimo ir BIVP projektų įgyvendinimo eigą. Bus renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti BIVP projektus. VVG vykdomos BIVP projektų stebėsenos tikslas – laiku identifikuoti BIVP projektų rengimo ir įgyvendinimo problemas, keliančias riziką Strategijos tinkamam įgyvendinimui, ir imtis veiksmų šioms rizikoms suvaldyti. VVG, vykdydama Strategijos įgyvendinimo stebėseną: 1) rinks, kaupis ir analizuos informaciją apie Strategijos veiksmų įgyvendinimo eigą (pvz., faktinę veiksmų įgyvendinimo pradžią, BIVP projektų, kurie įgyvendina atskirus vietos plėtros strategijos veiksmus, veiklas, tikslines grupes, siekiamus rodiklius), Strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodiklių pasiekimą; prireikus atliks tyrimus (pvz., BIVP projektų vykdytojų ir (ar) veiklų dalyvių apklausas), skirtus nustatyti pasiektas Strategijos įgyvendinimo rodiklių reikšmes ir (ar) kylančias problemas; 2) vertins atliktų analizių, tyrimų rezultatus, lygindama juos su Strategijos nuostatomis; nustačiusi neatitikimų, laiku imsis veiksmų, reikalingų tobulinti Strategijos įgyvendinimą (pvz., inicijuos Strategijos keitimą) tam, kad būtų užtikrintas visų Strategijos veiksmų įgyvendinimas ir pasiekti Strategijos rodikliai; 3) atliks kitus Strategijos įgyvendinimo stebėsenos, vertinimo veiksmus, reikalingus laiku pašalinti Strategijos įgyvendinimo eigos trūkumus, suvaldyti riziką, kad Strategijos veiksmai nebus įgyvendinti ar bus įgyvendinti netinkamai, taip pat riziką, kad nebus pasiektos Strategijos įgyvendinimo rodiklių reikšmės.

Strategijos stebėsenai reikalingi duomenys bus surenkami iš oficialių institucijų (Vidaus reikalų ministerijos, Centrinės projektų valdymo agentūros ir kt.) teikiamų duomenų, BIVP projektų vykdytojų teikiamų duomenų, BIVP projektų dalyvių apklausų ir BIVP projektų įgyvendinimo vietose atliekamų apžiūrų metu. Strategijos stebėseną, laikantis aukščiau nurodytos veiksmų sekos, bus atliekama pasibaigus kiekvienam metų ketvirčiui ir kalendoriniams metams. Strategijos stebėsenos už kiekvieną metų ketvirtį ataskaita parengiama raštu ir teikiama susipažinti VVG nariams. Jos pagrindu priimami sprendimai (jei nustatomas poreikis) dėl Strategijos keitimo. Strategijos įgyvendinimo metinės ataskaitos bus tvirtinamos VVG visuotiniame narių susirinkime kasmet ir iki balandžio 1 d. bus teikiamos Vidaus reikalų ministerijai, įgyvendinimo rezultatai bus paviešinti vietos bendruomenei. Pilnai įgyvendinus Strategiją, bus parengta, patvirtinta ir paviešinta galutinė įgyvendinimo ataskaita.

Strategijos įgyvendinimas ir BIVP projektų atranka bus organizuojami vadovaujantis Vidaus reikalų ministerijos patvirtintais teisės aktais ir VVG patvirtintu BIVP projektų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašu. Nustatytais terminais bus rengiami BIVP projektų atrankos planai ir teikiami atsakingoms institucijoms. VVG BIVP projektų atranką (kvietimų paskelbimo, vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir vietos plėtros projektų sąrašų sudarymo terminus) planuos ir vykdys atsižvelgdama į Strategijoje nustatytą vietos plėtros strategijos veiksmų įgyvendinimo terminus taip, kad būtų užtikrinama ne lėtesnė nei dokumentuose nustatyta Strategijos uždavinių ir veiksmų įgyvendinimo sparta. Bus rengiami ir VVG valdymo organuose tvirtinami kvietimų teikti BIVP projektus dokumentai. Informacija apie kvietimus viešinama vietos žiniasklaidos priemonėse bei VVG interneto svetainėje www.klaipedosvvg.lt ir socialinio tinklo Facebook paskyroje "Klaipėdos m. IIT VVG". Paskelbus kvietimą, bus organizuojami mokymai ir konsultacijos potencialiems BIVP projektų rengėjams. Pateiktus BIVP projektus vertins VVG paskirti vertintojai. BIVP projektai bus vertinami remiantis kvietime nustatytais atrankos kriterijais. Vadovaujantis BIVP projektų surinktų balų skaičiumi, bus sudaromi finansuojamų BIVP projektų sąrašai, į kuriuos patekusių projektų vykdytojai turės teisę gauti finansinę paramą.

Atrenkant BIVP projektus, bus užtikrinamas Taisyklių 4.5 papunktyje nurodytų principų įgyvendinimas. **Partnerystės ir atvirumo principo** įgyvendinimas bus užtikrinamas parengiant įvairioms socialinėms grupėms tinkamus ir objektyvius vietos plėtros projektų atrankos kriterijus bei vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų (toliau - PIP) vertinimo ir atrankos vidaus tvarką, įvairioms socialinėms grupėms sudarant vienodas galimybes dalyvauti VVG organizuojamuose mokymuose ir konsultacijose bei teikti PIP. Minėtas principas bus užtikrintas ir laikantis nuostatos, jog VVG priimant sprendimus dėl vietos plėtros projektų atrankos kriterijų, PIP vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos, kvietimų dokumentų, PIP sąrašų tvirtinimo ar keitimo ne mažiau kaip 50 proc. balsų tektų miesto VVG nariams, atstovaujantiems partneriams, kurie nėra viešosios valdžios institucijos. **Lyčių lygybės principo įgyvendinimas** bus užtikrinamas laikantis nuostatos, kad sprendimus priimančiame VVG kolegialiaame valdymo organe kolegialaus valdymo organo nariai yra ir moterys, ir vyrai ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų. Taip pat tvirtinant vietos plėtros projektų atrankos kriterijus, bus laikomasi nuostatos, kad projektų veiklos ir suteikiamos naudos turi tenkinti abiejų lyčių poreikius. **Nediskriminavimo principo** įgyvendinimas bus užtikrintas laikantis griežtos nuostatos jog rengiant ir tvirtinant bei viešinant vietos plėtros projektų atrankos kriterijus, PIP vertinimo ir atrankos vidaus tvarką, kvietimų dokumentus, vertinimo dokumentus bei PIP sąrašus, bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų bruožų ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius; bus sudaromos sąlygos aktyviai dalyvauti asmenims su negalia, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems asmenims, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą (pvz., viešinimo informaciniai pranešimai rašomi lengvai suprantama kalba, mokymai ir konsultacijos organizuojami patalpose į kurias lengvai gali patekti asmenys su specialiaisiais poreikiais ir kt.). **Jaunimo dalyvavimo principas** bus įgyvendinamas užtikrinant, kad VVG tvirtinant vietos plėtros projektų atrankos kriterijus, PIP vertinimo ir atrankos vidaus tvarką, kvietimų dokumentus bei PIP sąrašus, dalyvautų kolegialaus valdymo organo nariai atstovaujantis jaunimą ar su jaunu dirbančias organizacijas, taip pat nustatant vietos plėtros projektų atrankos kriterijus, bus laikomasi nuostatos, kad projektų veiklos ir sukuriama nauda turi būti prieinamos jauniems asmenims.

Strategijos keitimas dažniausiai bus atliekamas VVG iniciatyva (iniciatyvos teisę turės nariai, darbuotojai, kolegialaus valdymo organo nariai). Teisės aktuose nustatytais atvejais Strategijos keitimą inicijuos Vidaus reikalų ministerija. VVG vietos plėtros strategijos keitimą esminio Strategijos keitimo atveju galės inicijuoti ne dažniau nei vieną kartą per kalendorinius metus, o neesminio Strategijos keitimo atveju galės inicijuoti ne dažniau nei vieną kartą per kalendorinių metų ketvirtį. VVG galės inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą esant bent vienam iš šių atvejų: 1) kai būtina keisti dėl teisės aktų reikalavimų; 2) kai Strategijos įgyvendinimo teritorijoje įvyksta ekonominiais, socialiniams ir (ar) demografiniams pokyčiai, dėl kurių keičiasi Strategijos įgyvendinimo teritorijos vystymosi poreikiai ir galimybės; 3) esant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ar įgyvendinimo administravimo sunkumų, dėl kurių kyla rizika neįgyvendinti Strategijos uždavinių, veiksmų, nepasiekti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodiklių; 4) siekiant atsižvelgti į Strategijos įgyvendinimo vertinimo išvadas ir rekomendacijas. Inicijuojant Strategijos pakeitimus, bus vadovujamasi Vidaus reikalų ministerijos patvirtintuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais, įvertinant, ar apskritai Strategijos keitimas yra galimas. Strategijos keitimo procedūra bus vykdoma taip: 1) VVG gavus pasiūlymą keisti Strategiją, atsakingas VVG darbuotojas įvertins, ar keitimas yra galimas pagal teisės aktus ir neiškrepia Strategijos turinio; 2) pasiūlymas keisti Strategiją bus svarstomas VVG visuotiniame narių susirinkime; 3) priėmus sprendimą keisti Strategiją, teisės aktų nustatyta tvarka, jei yra poreikis - gaunama išvada dėl atitikties Klaipėdos regiono plėtros planui, gaunamas Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos pritarimas; 4) Strategijos pakeitimai teikiami Vidaus reikalų ministerijai.

PRIEDAI:

1. Paveikslai ir lentelės
2. Viešinimo medžiaga: skelbimų kopijos, vykusių renginių fotografacijos ir dalyvių sąrašai.
3. Finansinis pagrindimas